

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Oona Sarkaranta

JÄTEHUOLTOYHTIÖN DIGITAALISTEN VIESTINTÄKANAVIEN VAIKUTUS LAJITTELUKÄYTTÄYTYMISEEN

Case Ab Stormossen Oy

Tekniikka
2023

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Oona Sarkaranta
Opinnäytetyön nimi	Jätehuoltoyhtiön digitaalisten viestintäkanavien vaikutus lajittelukäyttäytymiseen
Vuosi	2023
Kieli	Suomi
Sivumäärä	57 + 5 liitettä
Ohjaaja	Shekhar Satpute

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Pohjanmaalla toimivan jätehuoltoyhtiö Ab Stormossen Oy:n digitaalisia viestintäkanavia ja niiden vaikutusta asiakkaiden lajittelukäyttäytymiseen. Stormossenin tavoitteena on nostaa kierrätysasteensa 65 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, ja digitaaliset viestintäkanavat ovat yksi keino saavuttaa tämä tavoite. Tutkimustulosten avulla pyritään selvittämään, onko digitaalisissa viestintäkanavissa parannettavaa ja miten niitä voidaan hyödyntää tehokkaammin asiakkaiden lajittelun edistämiseksi.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkastellaan jätehuoltoyhtiön toiminnan takana olevaa jätelainsäädäntöä ja siinä tapahtuneita ajankohtaisia muutoksia sekä kiertotalousmallia, jota Stormossen toiminnallaan edistää. Lisäksi käsitellään kierrätysastetta ja sen avaintekijänä olevaa lajittelua sekä digitaalisen viestinnän mahdollisuuksia. Näiden teoreettisten taustojen ymmärtäminen auttaa luomaan pohjaa opinnäytetyönä tehtävälle tutkimukselle.

Tässä opinnäytetyössä käytettiin tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista tutkimusta, sillä tarkoituksena oli kartoittaa suuren ihmisjoukon mielipiteitä ja kokemuksia Stormossenin digitaalisista viestintäkanavista sekä etenkin vaikutuksia heidän lajittelukäyttäytymiseensä. Tutkimuksen avuksi laadittiin 17 kysymyksen strukturoitu tutkimuskysely valmiilla vastausvaihtoehdoilla.

Tutkimustulokset antoivat arvokasta tietoa Stormossenille digitaalisen viestinnän merkityksestä asiakkaiden lajittelukäyttäytymiseen. Tutkimuskyselyn tulokset vahvistavat eräiden tutkimusten havaintoja siitä, että riittävä ja selkeä tiedonsaanti sekä lajittelun helppous ovat keskeisiä tekijöitä lajittelussa.

ABSTRACT

Author	Oona Sarkaranta
Title	The Impact of Digital Communication Channels Used in a Waste Management Company on Sorting Behavior
Year	2023
Language	Finnish
Pages	57 + 5 Appendices
Name of Supervisor	Shekhar Satpute

The purpose of the thesis is to investigate the digital communication channels employed in the waste management company Ab Stormossen Oy, operating in the Pohjanmaa region, and their impact on customers' sorting behavior. Stormossen aims to increase its recycling rate to 65 percent by 2030, and digital communication channels are the means to achieve this goal. The research results will help determine if there are areas for improvement in the digital communication channels and how they can be utilized more effectively to promote customers' sorting behavior.

The theoretical framework of the thesis examines in more detail the waste legislation underlying the operations of the waste management company and recent changes in it, as well as the circular economy model that Stormossen promotes through its activities. Additionally, it addresses the recycling rate and the key factor of sorting, as well as the possibilities of digital communication. Understanding these theoretical backgrounds helps establish the foundation for the research conducted as part of the thesis.

This thesis employed a quantitative research method as the aim was to assess the opinions and experiences of a large group of people regarding Stormossen's digital communication channels, particularly their impact on sorting behavior. To facilitate the research, a structured survey consisting of 17 questions with predetermined answer options was developed.

The research findings provided valuable information to Stormossen regarding the significance of digital communication in customers' sorting behavior. The results of the survey reinforced previous research observations that sufficient and clear information access, along with ease of sorting, are key factors in waste sorting.

Keywords	Waste management, circular economy, recycling rate, sorting behavior, and digital communication
----------	---

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
1.1	Opinnäytetyön tausta	8
1.2	Yritysesittely.....	12
1.3	Tutkimusongelma, tutkimusmenetelmä ja tutkimustavoitteet	14
2	JÄTELAINSAÄDÄNTÖ.....	17
2.1	Jätteen määritelmä	17
2.2	Euroopan unionin jätelainsäädäntö.....	18
2.3	Suomen jätelaki.....	21
3	KIERTOTALOUS, LAJITTELUKÄYTTÄYTYMINEN JA KIERRÄTYSASTE	23
3.1	Kiertotalouden määritelmä	23
3.2	Lajittelukäyttäytyminen	26
3.3	Kierrätysaste	29
4	DIGITAALINEN VIESTINTÄ	32
4.1	Viestintä ja sitä ohjaavat lait.....	32
4.2	Digitaalinen ja ulkoinen viestintä.....	33
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	35
5.1	Tutkimusmenetelmä	35
5.2	Tutkimuslomakkeen toteutus.....	36
5.3	Tutkimuslomakkeen lähetys	38
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYSOINTI	39
6.1	Tutkimuksen tulokset.....	39
6.2	Tutkimustulosten analysointi.....	46
6.3	Tulosten luotettavuus	51
7	YHTEENVETO	53
	LÄHTEET	55

LIITTEET	58
----------------	----

KUVIO-, KUVA- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Sukupuolijakauma.....	39
Kuvio 2. Vastanneiden ikäjakauma.....	40
Kuvio 3. Kotisivujen Lajittelu-osiosta avun saaneet.	41
Kuvio 4. Toiveet mobiilisovelluksen sisällöstä.....	41
Kuvio 5. Tiedon etsintä sosiaalisen median kanavista.	42
Kuvio 6. Sosiaalisen median sisällön vaikutus lajitteluun.....	43
Kuvio 7. Tutkittujen viestintäkanavien ohessa mieluisin tiedotuskanava.....	43
Kuvio 8. Vastaajien mielipiteet jätteiden lajittelusta.	44
Kuvio 9. Jätteiden lajittelulle olevat esteet.	45
Kuvio 10. Motivoisiko parempi tieto lajitteluun?	45
Kuva 1. Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2002–2021.	9
Kuva 2. Yhdyskuntajätteet kiloa henkeä kohti.	10
Kuva 3. Ab Stormossen Oy:n toiminta-alueen kartta vuonna 2021.....	13
Kuva 4. Kvantitatiivisen tutkimusprosessin vaiheet.	15
Kuva 5. Euroopan unionin jätehierarkia.	19
Kuva 6. Kiertotalouden osa-alueet ja edut.	24
Kuva 7. Kiertotalousmalli.	25
Kuva 8. Lajittelun ABC-malli.....	28
Taulukko 1. Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet.....	20

LIITELUETTELO

LIITE 1. Tutkimuskysely suomeksi

LIITE 2. Tutkimuskysely ruotsiksi

LIITE 3. Arvontalomake suomeksi

LIITE 4. Arvontalomake ruotsiksi

LIITE 5. Facebook-julkaisu

1 JOHDANTO

Johdannossa käydään läpi opinnäytetyönä tehtävän tutkimuksen kannalta oleellisia taustoja, tutkimuksen tavoitteet, tutkimusmenetelmä sekä esitellään tarkemmin toimeksiantajayritys.

1.1 Opinnäytetyön tausta

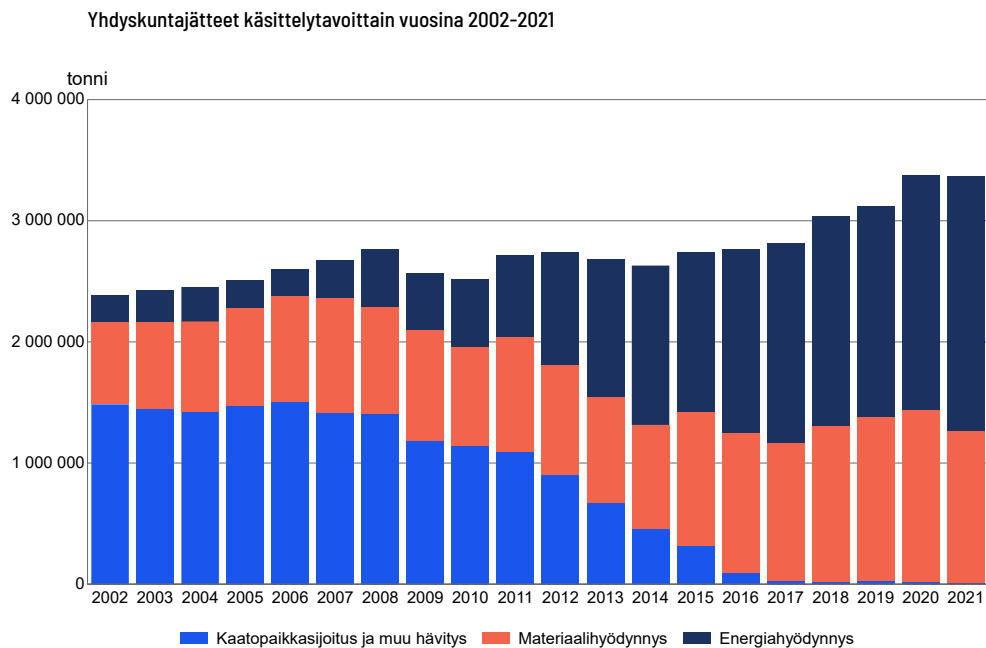
Tilastokeskuksen viralliset ja viimeisimmät jätetilastot kertovat vuonna 2021 yhdyskuntajätettä kertyneen Suomessa 3 376 000 tonnia. Yhdyskuntajätteen määrä on kasvanut huomattavasti vuosi vuodelta, mutta koronavuonna 2021 kasvu kuitenkin pysähtyi. Vaikka yhdyskuntajätteen määrä onkin kasvanut, siinä samassa myös jätteiden hyödyntäminen eri käsittelymuodoilla on lisääntynyt (Kuva 1). Jätteet oikein lajittelemalla mahdollistetaan jätteiden mahdollisimman hyvä kierrätys ja hyödyntäminen esimerkiksi energiaksi tai uudeksi materiaaliksi. Kaatopaikalle loppusijoitukseen päätyvän jätteen määrä on kuitenkin pienentynyt huomattavasti sen ollessa vuonna 2021 enää vain 0,4 prosenttia yhdyskuntajätteen kokonaismäärästä.¹

Suomessa kertyneen yhdyskuntajätteen kierrätysaste vuonna 2021 oli viimeisimpien tietojen mukaan vain 37 prosenttia, kun Euroopan unionin kierrätysasteen keskiarvo oli noin 50 prosenttia². Kierrätysaste prosenttilukuna kertoo, kuinka suuri osuus syntyneestä jätteestä päätyy polttamisen sijasta kiertoon hyödynnettäväksi materiaalina. Lisäksi Suomi on eniten luonnonvaroja käyttävien maiden kärkijoukossa ja laskennallista ylikulutuspäivää vietettiin Suomessa jo tänä vuonna

¹ Tilastokeskus. 2022.

² Pirtonen, H. 2023.

2023 maaliskuun lopussa ³. Ylikulutuspäivällä tarkoitetaan laskennallisesti sitä päivää, kun ihmiskunnan kulutus ylittää maapallon biokapasiteetin, eli kyvyn tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja sekä kyvyn käsitellä kasvihuonekaasupäästöjä, jotka aiheutuvat fossiilisista polttoaineista ⁴.

Kuva 1. Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2002–2021.⁵

Samalla myös yhdyskuntajätteen määrä asukasta kohden on kasvanut vuosi vuodelta Suomessa (Kuva 2). Vielä 2010-luvun alussa yhdyskuntajätettä kertyi asukasta kohden noin 500 kilogrammaa, kun vuonna 2021 yhdyskuntajätteen määrä oli noin 609 kilogrammaa asukasta kohden.⁶ Suomessa yhdyskuntajätettä henkilöä

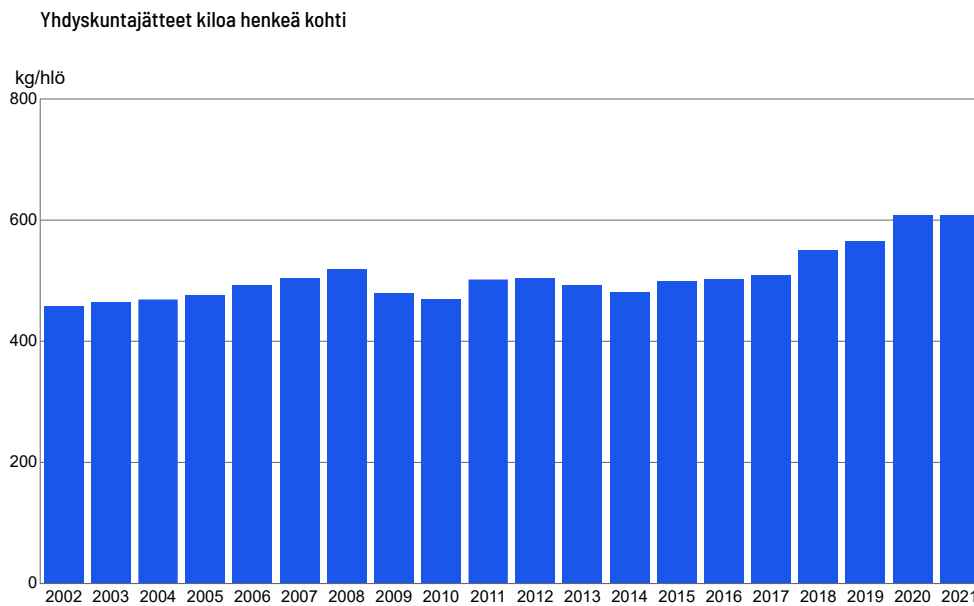
³ Pirtonen, H. 2023.

⁴ WWF Suomi.

⁵ Tilastokeskus. 2022.

⁶ Tilastokeskus. 2022.

kohden kertyy huomattavasti enemmän kuin muissa Euroopan unionin maissa, joissa keskiarvon mukaan yhdyskuntajätettä kertyi vuonna 2021 keskiarvon mukaan noin 524 kilogrammaa henkilöä kohden, mikä on yli 80 kilogrammaa vähemmän kuin Suomessa.⁷

Lähde: Tilastokeskus, jätetilasto

Kuva 2. Yhdyskuntajätteet kiloa henkeä kohti.⁸

Päästäksemme Suomessa samoihin lukemiin kuin Euroopan unionin maissa, on ensisijaisen tärkeää ehkäistä jätteen syntyä. Tärkeää on myös lajitella jätteet oikein jo niiden syntypaikalla sekä kierrättämällä ne tehokkaasti. Tämän kaiken toteutumiseksi tarvitaan jatkuvasti ajankohtaista tietoa ihmisille, jotta heidän tekonsa näkyisivät myönteisinä lukuina yhdyskuntajättemäärissä sekä lajittelun kehityksessä. Tästä syystä päädyin tutkimaan opinnäytetyössäni Pohjanmaalla toimivan jätehuolto-yhtiö Ab Stormossen Oy:n digitaalisten viestintäkanavien vaikutusta

⁷ Pirtonen, H. 2023.

⁸ Tilastokeskus. 2022.

asiakkaiden lajittelukäyttäytymiseen ja siihen, miten jätehuoltoyhtiö saisi nostettua kierrätysastettaan digitaalisten viestintäkanavien avulla. Jätehuoltoyhtiö Stormossenin kierrätysaste omistajakuntiansa yhdyskuntajätteelle on tällä hetkellä 35 prosenttia, mutta yritys tavoittelee kierrätysasteensa olevan 65 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ⁹ ¹⁰. Kierrätysasteen nostaminen kohti tavoitetta on mahdollista jätteiden oikealla lajittelulla, mistä kerrotaan lisää kappaleessa kolme. Oikean lajittelun mahdollistavat Stormossenin toiminta-alueen asiakkaat, joiden jätehuollon yritys hoitaa. Asiakkaita ohjeistetaan lajittelemaan oikein muun muassa erilaisien digitaalisten viestintäkanavien kautta.

Stormossenilla on käytössään monet eri viestintäkanavat, joista tunnetuimmat ja käytetyimmät ovat yhtiön omat kotisivut sisältäen chat-asiakaspalvelun sekä matkapuhelimeen ladattava mobiilisovellus. Lisäksi Stormossen on esillä myös sosiaalisen median alustoilla; Facebookissa, Instagramissa, LinkedInissä ja TikTokissa. Asiakaskunta saavutetaan näin ollen laajasti monessa digitaalisessa viestintäkanavassa, joissa Stormossen tiedottaa esimerkiksi jätehuollon muutoksista ja muista ajankohtaisista asioista sekä antaa lajitteluohjeita ja -vinkkejä. Myös jätelain (714/2011) 93 §:ssä on velvoite, joka vaikuttaa jätehuoltoyhtiöiden toimintaan, sillä lain mukaan kuntien tulee järjestää neuvontaa, tiedotusta ja valistusta kuntien vastuulle kuuluvaan jätehuoltoon liittyvistä asioista ¹¹. Näistä digitaalisen viestinnän kanavista perinteinen ja sosiaalinen media eroavat toisistaan viestinnän tyyliä, mutta yleisesti ottaen tärkeintä on tarjota asiakkaille ajankohtaista ja hyödyllistä tietoa, joka auttaa heitä käsittelemään jätteitään oikein ja käyttämään Stormossenin palveluita tehokkaasti.

⁹ Stormossen. Toiminnan kuvaus.

¹⁰ Stormossen. Vuosikertomus 2021.

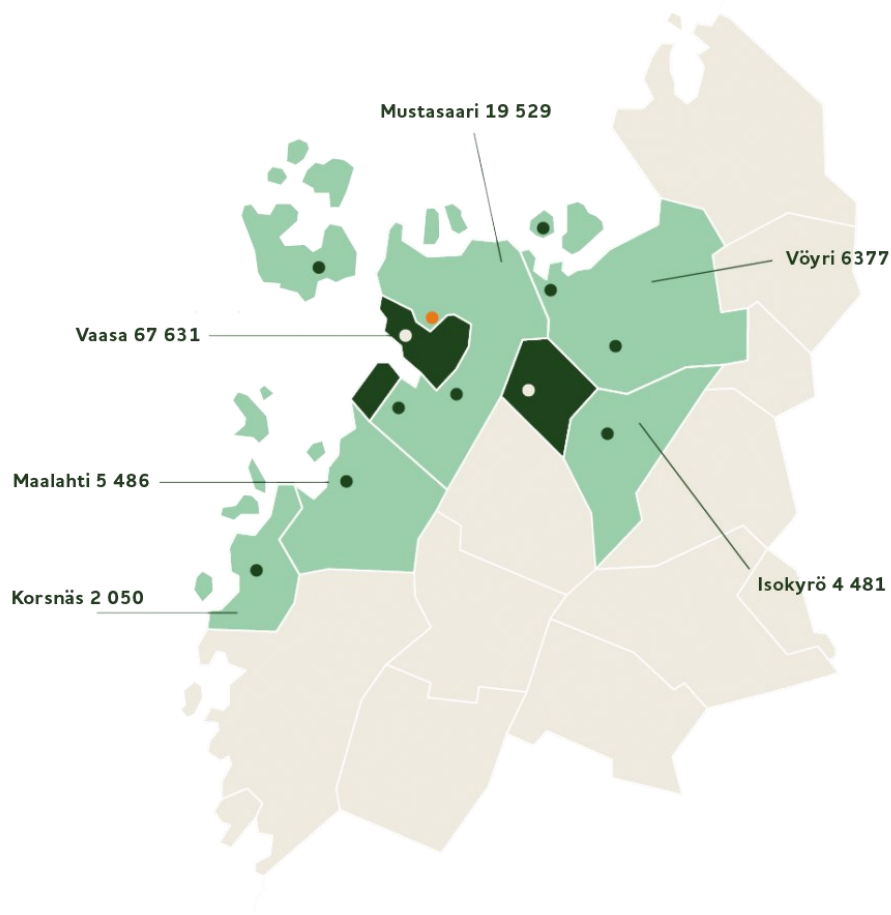
¹¹ Jätelaki. (714/2021).

1.2 Yritysesittely

Opinnäytetyön toimeksiantaja Ab Stormossen Oy on kuuden pohjalaiskunnan; Vaasan, Mustasaaren, Isonkyrön, Vöyrin, Korsnäsin ja Maalahden omistama jätehuolto-yhtiö, joka hoitaa omistajakuntiensa jätehuollon kestävästi, nykyaikaisesti, teknisesti tehokkaasti ja kustannustehokkaasti. Näiden kuuden omistajakunnan muodostamalla toiminta-alueella (Kuva 3) asuu yhteensä yli 105 000 asukasta, joita palvelevat 12 hyötykäyttöasemaa, erillinen puutarhajäteasema, noin 130 ekopistettä, minihyötykäyttöasema kierrätysgalleria Minimossen sekä Vaasan alueella kiertävä pop up -hyötykäyttöasema Mikromossen¹². Lisäksi yritys tarjoaa jätteen noutopalvelua sekä lavojen ja peräkärryjen vuokrausta. Stormossenin pääpaikkana toimiva jätekeskus sijaitsee Mustasaaren puolella Koivulahdessa. Siellä sijaitsevat hyötykäyttöasema, puutarhajätteen vastaanotto, mullanmyynti, toimistotilat, biokaasulaitos, ajoneuvovaaka sekä biokaasun tankkausasema. Alueelle sijoittuu myös jätteenpolttolaitos Westenergy, jonka yksi omistajista Stormossen on. Stormossenin liikevaihto vuonna 2021 oli 13,4 miljoonaa euroa ja yritys työllistää tällä hetkellä keskimäärin 42 henkilöä.¹³

¹² Stormossen. Ekopiste.

¹³ Stormossen. Toiminnan kuvaus.

Kuva 3. Ab Stormossen Oy:n toiminta-alueen kartta vuonna 2021.¹⁴

Jätehuolto-yhtiö Stormossen perustettiin vuonna 1984 kasvavien jätemäärien sekä uuden jätelainsäädännön määräysten seurauksena¹⁵. Toiminta alkoi vuonna 1985 ensin käsittelylaitostoiminnalla, jossa kierrätettiin biojätettä ja lietettä biokaasulaitoksella. Kuitenkin pian alkoi myös jätehuollon kokonaisvaltainen järjestäminen

¹⁴ Stormossen. Toiminnan kuvaus.

¹⁵ Nygård, H. Bertell, P. & Bertell, E. 2015, 4.

omistajakunnille.¹⁶ Stormossenin toiminta on esimerkki todellisesta kiertotaloudesta, sillä yhtiö käsittelee biokaasulaitoksessaan biojätettä ja lietettä valmistaen niistä kompostimultaa sekä liikennebiokaasua kaikille kaasukäyttöisille ajoneuvoille. Tällä fiksulla kiertotaloustoiminnalla ravinteet ja energia saadaan kiertoon järkevästi, jolloin huomioidaan myös ilmasto ja ympäristö.¹⁷ Stormossen pyrkii olemaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä ja parantamaan jatkuvasti laatu-, terveys-, turvallisuus- ja ympäristöasioiden hoitoa sekä estämään toiminnastaan aiheutuvien sairauksien, onnettomuuksien ja ympäristövahinkojen syntymistä ¹⁸.

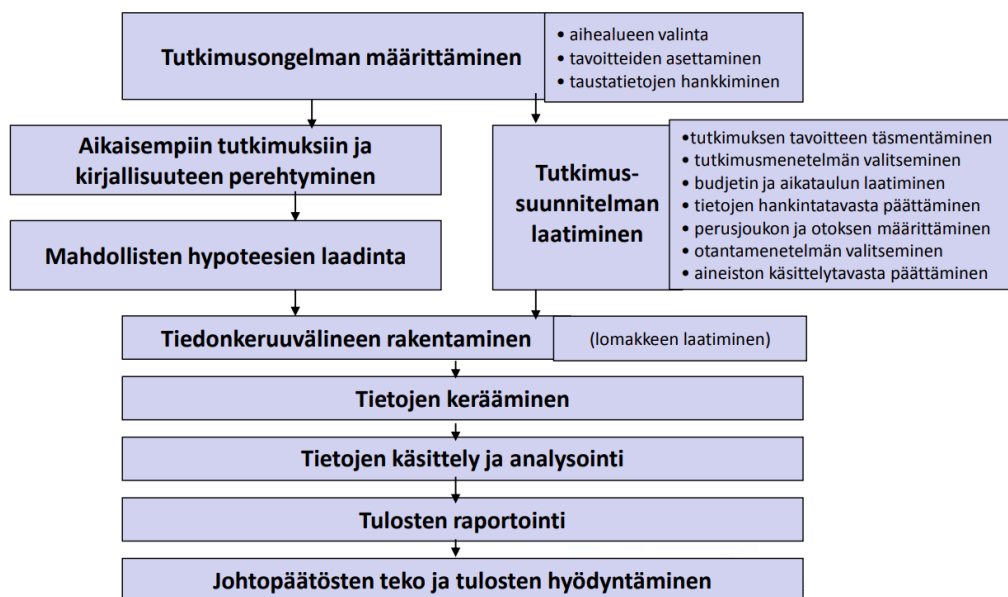
1.3 Tutkimusongelma, tutkimusmenetelmä ja tutkimustavoitteet

Ennen opinnäytetyönä tehtävää tutkimusta pidimme yhdessä Stormossenin kanssa palaverin, jossa pohdimme tutkimusongelmaa. Tutkimusongelmaksi muodostui, miten digitaalisten viestintäkanavien avulla voidaan nostaa kierrätysastetta, sillä Stormossen haluaa tutkia asiakaskokemuksiaan digitaalisista viestintäkanavista ja yrityksen tavoitteena on nostaa kierrätysaste 65 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tutkimusaiheeksi muodostui siis jätehuoltoyhtiön digitaalisten viestintäkanavien vaikutus lajittelukäyttäytymiseen. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen tutkimus (Kuva 4), mistä kerrotaan lisää kappaleessa viisi.

¹⁶ Nygård, H. 2016, 110; 162–164.

¹⁷ Stormossen. Toiminnan kuvaus.

¹⁸ Stormossen. Ympäristö ja laatu.

Kuva 4. Kvantitatiivisen tutkimusprosessin vaiheet.¹⁹

Tutkimuksen avulla on tarkoitus selvittää, millaisia kokemuksia asiakkailla on Stormossenin digitaalisista viestintäkanavista lajitteluun liittyen ja tunnistaa näin mahdolliset kehityskohteet. Tutkimuksen avulla pyritään saamaan selville, mitkä asiat toimivat jo hyvin lajittelun suhteen ja missä vaaditaan enemmän tietoa ja kehittämistä. Stormossen saa tutkimuksesta saadut tulokset itselleen.

Tutkimuksen avuksi laadittiin tutkimuskysely, joka julkaistiin Stormossenin kotisivuilla, mobiilisovelluksessa, Facebookissa, Instagramissa ja LinkedInissä. Tutkimuskyselystä saatujen tulosten avulla pyritään kehittämään Stormossenin digitaalisia viestintäkanavia ja parantamaan asiakaskokemusta entisestään, millä toivotaan olevan myönteinen vaikutus lajittelukäyttäytymiseen ja näin ollen kierrätysasteeseen. Asiakkaiden toiveita voidaan ottaa huomioon digitaalisten viestintäkanavien kehittämisessä ja parantaa siten asiakastyytyväisyyttä.

¹⁹ Heikkilä, T. 2014.

Esiin tulleita tärkeimpiä tutkimuskysymyksiä:

- Miten saadaan nostettua kierrätysastetta?
- Missä asiakkaat toivovat saavansa mieluiten tietoa?
- Mitä digitaalisilta viestintäkanavilta toivotaan ja miten niitä voisi kehittää?
- Mitä esteitä lajittelulle on?
- Mikä motivoisi lajittelussa?

2 JÄTELAINSÄÄDÄNTÖ

Tässä luvussa kerrotaan tarkemmin, mikä on jätteen virallinen määritelmä sekä lisäksi tarkastellaan Euroopan unionin ja Suomen voimassa olevaa jätelainsäädäntöä.

2.1 Jätteen määritelmä

Jätelaissa (714/2011) 5 §:ssä on määritelty jätteen tarkoittavan joko esinettä tai ainetta, jonka haltija aikoo tai on jo poistanut käytöstään. Lisäksi jätteellä voidaan myös tarkoittaa esinettä tai ainetta, joka haltijan on velvollisuus poistaa käytöstään.²⁰ Jätettä voi syntyä monissa eri paikoissa ja tilanteissa, kuten esimerkiksi kotitalouksissa, terveydenhuollossa, teollisissa tuotantoprosesseissa tai rakennus- ja purkutoiminnassa. Jäte voi olla olomuodoltaan kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista ja se voi sisältää esimerkiksi orgaanista tai epäorgaanista materiaalia, kemikaaleja taikka muita haitallisia aineita, mitkä vaikuttavat jätteen lajitteluun ja käsittelyyn.²¹

Jätelain (714/2011) 6 §:ssä yhdyskuntajätteen on määritelty tarkoittavan: ”yhdyskuntajätteellä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi-, tekstiili- ja biojäte sekä käytöstä poistetut sähkö- ja elektroniikkalaitteet, paristot, akut ja suurikokoiset esineet, sekä laadultaan siihen rinnastettavaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvää jätettä, ei kuitenkaan saostus- ja umpisäiliölietettä”.²²

²⁰ Jätelaki. (714/2021).

²¹ Tapa-Termipankki. Jäte.

²² Jätelaki. (714/2021).

Stormossen vastaanottaa seuraavanlaisia jätelajeja; biojäte, poltettava jäte, muovipakkaukset, paperi, kartonki, lasi, lamput, metalli, vaatteet ja tekstiilit, vaarallinen jäte, puutarhajäte- ja risut, sähkö- ja elektroniikkajäte, rakennusjäte.²³

2.2 Euroopan unionin jätelainsäädäntö

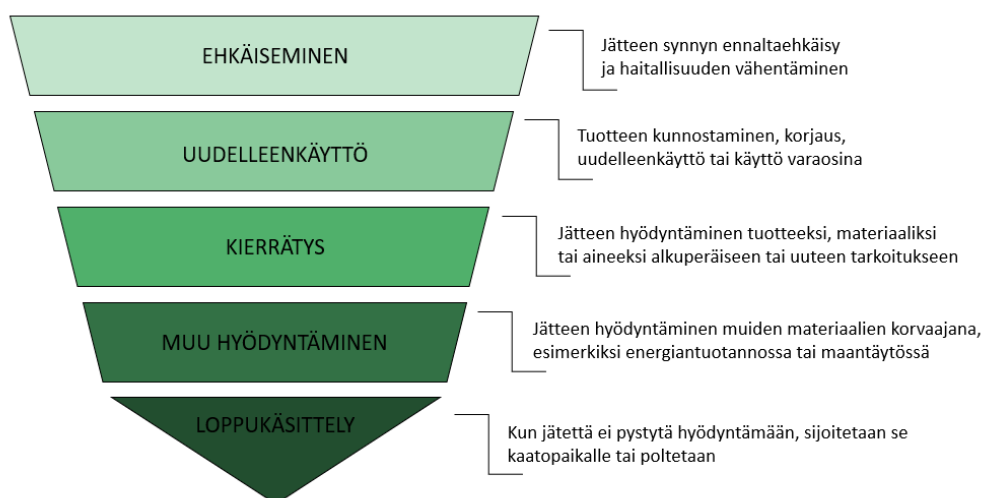
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY tarkoituksena on luoda Euroopan unionin jäsenmaita varten jätteenkäsittelyn oikeudellinen kehys säätämällä tavoitteet, joihin kaikkien EU-maiden on yllettävä itse säätämiensä lakien avulla. Kyseisen kehyksen, eli Euroopan unionin jätehuoltolain tarkoituksena on ihmisten ja ympäristön terveyden suojeleminen korostamalla asianmukaisen jätteiden hyödyntämisen, jätehuollon sekä kierrätystekniikan tärkeyttä. Näiden avulla pyritään vähentämään luonnonvaroihin kohdistuvien paineiden vähentämistä sekä luonnonvarojen käytön parantamista. Direktiivin mukaan jätehuolto on järjestettävä niin, ettei se vaaranna ilmaa, vettä, maaperää, kasveja tai eläimiä. Jätehuollosta ei saa aiheutua myöskään haju- tai meluhaittoja. Jätteitä käsittelevillä virallisilla tahoilla on oltava siihen lupa ja niiden toimintaa tulee valvoa määräjoihin. Jätteiden synty on ollut aiemmin taloudellisen toiminnan sekä kasvun valittava ja väistämätön sivutuote, mutta nykyaikaisen hyvän jätehuollon ja teknologian ansiosta tämä syklinen yhteys voidaan katkaista yhteisiä sääntöjä sekä toimia noudattaen.²⁴

Edellä mainitun direktiivin avulla määritettiin käyttöön otettava jättehierarchy (Kuva 5), niin sanottu etusijajärjestys, jolla on kaksi tavoitetta: minimoida jätteen syntymisestä ja jätehuollosta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia sekä parantaa resurssitehokkuutta.²⁵

²³ Stormossen. Lajitteluohjeet.

²⁴ Euroopan unionin virallinen verkkosivusto. 2022.

²⁵ Euroopan unionin virallinen verkkosivusto. 2022.

Kuva 5. Euroopan unionin jätehierarkia.

Vuonna 2018 astui voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/851, eli muutosdirektiivi, jolla muutettiin direktiiviä 2008/98/EY. Tässä muutosdirektiivissä vahvistetaan sääntöjä ja korostetaan toimia jätteen syntymisen ehkäisemiseksi, jolloin jäsenmaiden tulee toteuttaa muutosdirektiivin vaatimia toimenpiteitä. Jäsenmaiden tulee muun muassa edistää tuotteiden pitkäikäisyyttä suunnittelemalla niistä kestäviä, korjattavia, uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä. Lisäksi jäsenmaiden tulee ottaa käyttöönsä viimeistään vuoden 2025 tammi-kuuhun mennessä kotitalouksien tekstiilien ja vaarallisten jätteiden erilliskeräysjärjestelmä sekä varmistua vuoden 2023 joulukuuhun mennessä biojätteen erilliskeräyksestä tai sen kierrättämisestä syntypaikallaan esimerkiksi kompostoimalla.²⁶

Vuoden 2018 muutosdirektiivissä asetettiin myös uusi yhteinen tavoite yhdyskuntajätteen kierrätykselle, jonka mukaan vuoteen 2025 mennessä yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää vähintään 55 prosenttia. Tavoite nousee vuoteen 2030

²⁶ Euroopan unionin virallinen verkkosivusto. 2022.

mennessä 60 prosenttiin. Tämänhetkinen lopullinen tavoite on kierrättää yhdyskuntajätteestä 65 prosenttia vuoteen 2035 mennessä.²⁷

Lisäksi vuonna 2018 Euroopan unionin neuvosto hyväksyi jätesäädöspaketin, jonka tavoitteena on parantaa jätehuoltoa sekä tehostaa jätteen kierrättämistä ja näin siirtymistä kiertotalouteen, minkä avulla myös jätteen päätymistä loppusijoitukseen kaatopaikalle pyritään vähentämään. Jätesäädöspaketissa määritettiin jokaiselle pakkausjätteelle oma kierrätystavoitteensa (Taulukko 1).²⁸

Taulukko 1. Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet.²⁹

	Vuoteen 2025 mennessä	Vuoteen 2030 mennessä
Kaikki pakkaukset	65 %	70 %
Muovi	50 %	55 %
Paperi ja kartonki	75 %	85 %
Lasi	70 %	75 %
Alumiini	70 %	80 %
Rautametallit	70 %	80 %
Puu	25 %	30 %

Vuonna 2021 astui voimaan kiertotalouteen tähtäävä jätelain uudistus (714/2021), jolla pyritään vähentämään jätteen määrää sekä uusiokäyttämään ja kierrättämään jätettä. Uudistetun jätelain myötä laadultaan sekä lajiltaan erilaiset jätteet on lajiteltava ja kerättävä erikseen kierrätystä varten. Taajamissa sijaitseissa vähintään 5 huoneiston kiinteistöissä biojätteen erilliskeräys määrättiin alka-

²⁷ Euroopan unionin virallinen verkkosivusto. 2022.

²⁸ Euroopan unionin neuvosto. 2018.

²⁹ Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkajätteistä. (1029/2021).

vaksi viimeistään heinäkuussa 2022 ja kuitu-, muovi-, metalli- ja lasipakkausten-pakkausjätteen sekä pienmetallijätteen erilliskeräys määrättiin alkavaksi viimeistään heinäkuussa 2023.³⁰ Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet nousivat, jolloin uusi kierrätystavoite on 65 prosenttia vuoteen 2025 mennessä ja 70 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet pysyivät samoina, kuin vuoden 2018 muutosdirektiivissä.³¹

2.3 Suomen jätelaki

Suomessa jätehuollon järjestämisestä määrätään jätelaissa, joka myös ohjaa jätehuollon toimintaa ja asettaa tavoitteita. Jätelain tarkoituksena on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen kestävää käyttöä, pyrkiä ehkäisemään jätteen syntyä, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle sekä ympäristölle, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista. Jätelakia sovelletaan jätehuoltoon, jätteeseen, roskaantumiseen, erilaisiin tuotteisiin sekä yleisesti toimintaan, joista syntyy jätettä.³²

Jätelaki liittyy yleiseen Suomen jätelainsäädäntöön, joka koostuu monista eri laeista, asetuksista ja määräyksistä, kuten esimerkiksi jo mainitusta jätelaista, jäteasetuksista, ympäristönsuojelulaista sekä paikallisista jätehuoltomääräyksistä. Suomen jätelainsäädäntö seuraa Euroopan unionin jätelainsäädäntöä, mutta on kuitenkin osittain tiukempi ja laaja-alaisempi verrattuna Euroopan unionin jätelainsäädäntöön.³³

Vaasan seudun jätelautakunta vastaa jäsenkuntiensa, eli jo mainittujen Stormosenin omistajakuntien lakivelvollisista jätehuollon viranomaistehtävistä sekä

³⁰ Ympäristöministeriö. Jätelaki ja asetukset.

³¹ Ympäristöministeriö. Jätessäädöspaketti.

³² Jätelaki. (714/2021).

³³ Ympäristöministeriö. Jätelainsäädäntö.

muista jätehuollon kehitys- ja seurantatehtävistä ja vaikuttaa näin ollen myös Stommossenin toimintaan. Jätehuoltomääräyksiin liittyvät poikkeukset myöntää jätelautakunta.³⁴

³⁴ Vaasan seudun jätelautakunta.

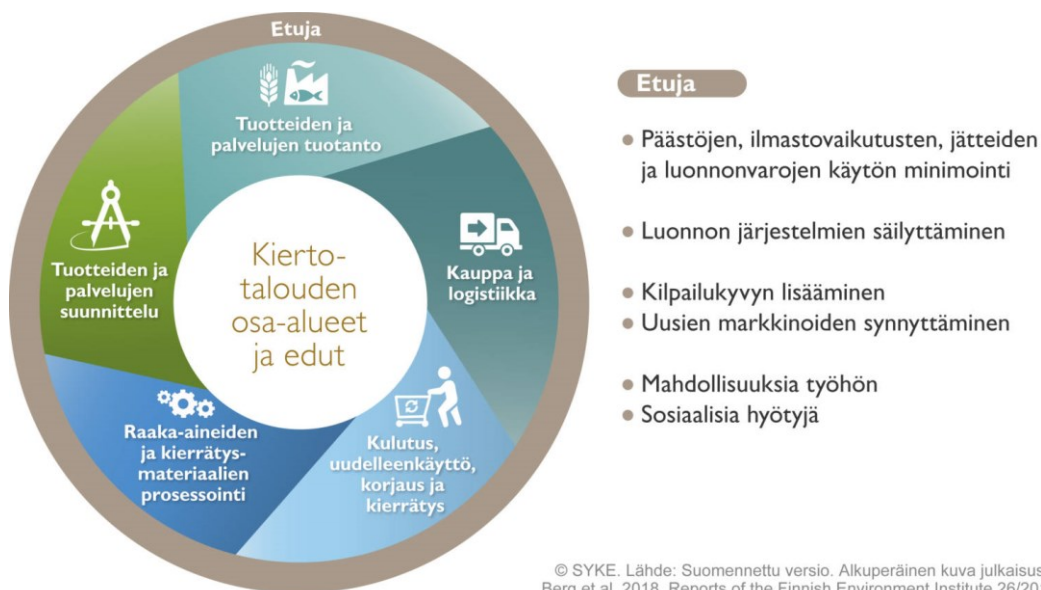
3 KIERTOTALOUS, LAJITTELUKÄYTTÄYTYMINEN JA KIERRÄTYSASTE

Tässä luvussa avataan tarkemmin, mitä kiertotalous ja kierrätysaste tarkoittavat sekä mitä tiedetään ihmisten lajittelukäyttäytymisestä.

3.1 Kiertotalouden määritelmä

Kiertotalous tuli uutena aatteena ja Euroopan unionin termiksi 2010-luvulla. Kiertotalouden termillä korvattiin aiemmin käytössä ollut ”kierrätysyhteiskunta”. Ajatus näissä kahdessa termissä kuitenkin on sama - ihmiskunta ei pysty käyttämään loputtomasti uusiutumattomia luonnonvaroja, vaan on välttämätöntä siirtyä kestävämpiin ja uusiutuviin energianlähteisiin. Erityisen tärkeää on kehittää kestävämpiä tapoja käyttää luonnonvaroja ja vähentää neitseellisten raaka-aineiden käyttöä. Näillä toimilla on monenlaisia tärkeitä vaikutuksia ympäristön säilymisen ja ihmiskunnan tulevaisuuden kannalta (Kuva 6).³⁵

³⁵ Nygård, H. 2016, 110; 162–164.

Kuva 6. Kiertotalouden osa-alueet ja edut.³⁶

Kiertotaloudella tarkoitetaan talousmallia, jossa pyritään vähentämään neitseellisten raaka-aineiden käyttöä sekä minimoimaan taloudellisessa toiminnassa, eli tuotannossa tai kulutuksessa syntyvän jätteen määrää³⁷. Kiertotalous ei nimitään huolimatta ole erillinen talous, vaan monialainen ja mittava muutosmalli toimintavoissa³⁸. Tuotteet, materiaalit ja resurssit pyritään pitämään mahdollisimman pitkään käytössä samalla säilyttäen niiden arvo kierrosta toiseen esimerkiksi lainaamalla, vuokraamalla, korjaamalla, kunnostamalla, uudelleen käyttämällä ja kierrättämällä ne uudeksi raaka-aineeksi (Kuva 7). Tämä vaatii kuitenkin kestävää tuote- ja palvelusuunnittelua sekä teknologiaa mahdollistamaan jätteiden käsittelyn uusiöraaka-aineeksi.³⁹ Lisäksi kiertotalouden tavoitteena on tuottaa positiivisia talous- ja työllisyysvaikutuksia⁴⁰. Stormossenin toiminta jätehuollon parissa on

³⁶ Suomen ympäristökeskus. 2023.

³⁷ Suokko, A. & Partanen, R. 2017, 266.

³⁸ Nygård, H. 2016, 110; 162–164.

³⁹ Euroopan parlamentti. Mitä kiertotalous on ja miksi sillä on merkitystä? 2023.

⁴⁰ Suomen ympäristökeskus. 2023.

hyvä esimerkki kiertotaloudesta. Omistajakuntien kesken vuonna 2021 kirjoitetussa osakassopimuksessa mainitaan yhtiön toimintaan kuuluvan kiertotalouden tukeminen lajittelemalla, keräämällä ja jalostamalla jätettä mahdollistaakseen materiaalien myymisen ja uusien tuotteiden luomisen.⁴¹

Kuva 7. Kiertotalousmalli.⁴²

Kiertotalouden vastakohta on perinteinen lineaarinen talousmalli, jossa tuotteet on suunniteltu kestämään rajallisen ajan. Suunnitellun vanhentamisen vuoksi ku-

⁴¹ Mustasaari. 2021.

⁴² Ammattilaisen kädenjälki.

luttajat joutuvat ostamaan uuden tuotteen hajonneen tilalle ja tällä tavoin yritykset pysyvät toiminnassa. Tuotteet siis valmistetaan, kulutetaan ja heitetään pois jätemääriä kasvattaen. Tämä lineaarinen talousmalli edellyttää suuria määriä edullisia sekä helposti saatavilla olevia raaka-aineita ja energiaa. Euroopan parlamentti on kuitenkin vaatinut toimia tämän tuotteiden rajallisen kestävyys- ja kierrätyksen kitkemiseksi, sillä nykyajan aatteena ovat kestävä kehitys, ympäristöystävällisyys ja kiertotalous. Lineaarinen talousmalli on myös syy maailman ylikulutuspäivälle, joka on laskennallisesti se päivä, jona ihmisten ekologinen jalanjälki ylittää maapallon biokapasiteetin, eli kyvyn tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja ja käsitellä fossiilisten polttoaineiden käytön aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä.^{43 44}

3.2 Lajittelukäyttäytyminen

Kun arkikielessä puhutaan jätteiden lajittelusta ja kierrätyksestä, tarkoitetaan niillä usein samaa asiaa, vaikka kummallakin on oma tarkoituksensa. Lajittelulla tarkoitetaan materiaaliltaan erilaisten jätteiden erottelua omiin jätelajeihinsa, kun taas jätelain (714/2011) 6 §:ssä kierrätys kuvataan toiminnaksi, ”jossa jäte valmistetaan tuotteeksi, materiaaliksi tai aineeksi joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen”⁴⁵. Kierrätys on siis laaja prosessi, missä jäte muutetaan käsittelemällä arvokkaaksi materiaaliksi. Kierrätys alkaa lajiteltujen jätteiden keräyksellä, joten kierrätyksen mahdollistamiseksi tarvitaan jätteiden lajittelua. Kuluttajat ovatkin tärkein ja ratkaisevin tekijä kierrätysprosessissa, eikä tämä onnistuisi ilman kuluttajien osallistumista jätteitään lajittelemalla. Myös puhuttaessa kierrätysasteen nostamisesta tulee esille, kuinka kuluttajat koetaan välttämättömänä tekijänä sen onnistumisen kannalta.⁴⁶

⁴³ Euroopan parlamentti. Mitä kiertotalous on ja miksi sillä on merkitystä? 2023.

⁴⁴ WWF Suomi.

⁴⁵ Jätelaki. (714/2021).

⁴⁶ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

Jätteiden lajittelu on jokaiselle arkipäiväinen askare, sillä jätettä kertyy niin kotona kuin kodin ulkopuolella. Lajitteluun ei kuitenkaan pakoteta ketään, vaan laissa lajittelusta puhutaan velvoitteena. Ennen jätelain uudistusta voimaan tullessa jätelain (646/2011) 28 §:ssä on säädetty jätehuollon järjestämisen velvollisuudesta Suomessa jokaiselle kiinteistön haltijalle, jolloin kiinteistön haltijan on myös maksettava jätehuoltopalvelusta ⁴⁷. Jätehuoltoon liittyminen on siis pakollista, vaikka jätteitä ei lajittelisikaan. Lajitteluun kiinnitetään myös entistä enemmän huomiota kiertotalouden yleistyttyä niin Suomessa kuin muissakin Euroopan unionin maissa sekä yleisesti maailmalla.⁴⁸

Lajittelukäyttäytymistä etenkin kotitalouksissa eri tavoin tutkimalla on huomattu, että tärkeimmät lajitteluun vaikuttavat tekijät ovat riittävä ja selkeä tiedonsaanti sekä lajittelun helppous toiminnallisesti. Näistä kummatkin voidaan jakaa niin kutsuttuun lajittelun ABC-malliin (Kuva 8), joka koostuu niin sosiopsykologisista tekijöistä, kuin teknisorganisatorisista tekijöistä. Sosiopsykologisia tekijöitä ovat motivaatio- ja tilannetekijät (A = attitudes), joista tilannetekijöihin kuuluu tiedonsaanti. Teknisorganisatorisia tekijöitä ovat ulkoiset olosuhteet (C = external conditions), joihin kuuluu lajittelun helppous toiminnallisesti. Nämä kummatkin A ja C-tekijät yhdessä vaikuttavat yksilön käyttäytymiseen (B = behavior) lajittelun suhteen.⁴⁹

⁴⁷ Jätelaki. (714/2021).

⁴⁸ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

⁴⁹ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

Kuva 8. Lajittelun ABC-malli.⁵⁰

Lajittelu koetaan usein hankalana, sillä ihmisillä ei ole aina tarpeeksi tietoa oikeanlaisesta lajittelusta, eikä saatu tieto ole aina myöskään tarpeeksi selkeää. Tiedonsaannin lisäksi myös puutteelliset pakkausmerkinnät tai jätelajien heikko tunnistettavuus hankaloittavat lajittelua. Lajittelun helppoutta lisäävinä tekijöinä koetaan riittävät tilat kotona lajittelua varten sekä riittävä määrä oikeankokoisia lajitteluastioita. Kotona lajiteltujen jätteiden keräyspisteiden toivotaan sijaitsevan samassa paikassa ja sopivan matkan päässä kotoa sekä lisäksi keräyspisteiden siisteys, ohjeistus ja täyttöaste lisäävät onnistunutta lajittelukokemusta.⁵¹

Sosiopsykologisiin tekijöihin kuuluvia motivaatiotekijöitä ovat moraaliset normit ja ympäristöhuolet. Ihmisten mukaan tietoisuus siitä, mihin lajiteltu jäte päättyy ja

⁵⁰ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

⁵¹ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

mitä sille tapahtuu, eli tietoisuus raaka-aineiden uusiokäytöstä motivoi heitä lajittelemaan. Tämän lisäksi motivoivia tekijöitä ovat lajittelun ympäristöystävälliset vaikutukset sekä vaikeasti käsiteltävän sekajätteen määrän väheneminen.⁵²

3.3 Kierrätysaste

Kierrätysaste prosenttilukuna kertoo sen, kuinka suuri osuus syntyneestä jätteestä päätyy polttamisen sijasta kiertoon hyödynnettäväksi materiaalina. Sitä korkeampi kierrätysaste on, mitä enemmän jätteistä hyödynnettyä materiaalia saadaan kiertämään. Avaintekijänä kierrätysasteen nostamiselle on siis jätteiden lajittelu. Mikäli jätteitä ei lajitella, niitä ei myöskään pystytä hyödyntämään uudelleen materiaalina. Tästä syystä kotitalouksien aktiivista roolia lajittelussa ja lajittelun onnistumisessa pidetäänkin suurimpana tekijänä kierrätysasteen nostamiselle.⁵³

Stormossen tutkii jätteitään vuosittain ja viimeisimmät jäteanalyysitiedot vuodelta 2021 biojätteen ja poltettavan jätteen osalta kertovat lajittelussa olevan paljon parannettavaa. Mikäli lajittelu hoidettaisiin virheettömästi, voisi jopa 70 prosenttia jätteistä ohjata polton sijasta materiaalin hyödyntämiseen. Materiaalina hyödynnettäviä jätteitä ovat biojäte, lasi, metalli, kartonki, keräyspaperi sekä muovi ja siksi ne tulee lajitella erikseen poltettavasta jätteestä. Biojätettä kerrotaan päätyvän asumismuodosta riippuen jopa noin 25–30 prosenttia poltettavan jätteen sekaan. Kuitenkin itse biojätteestä yli 85 prosenttia on oikein lajiteltua. Tähän on vaikuttanut muun muassa siirtyminen muovipussien käyttämisestä paremmin hajoaviin paperipusseihin ja niin sanottuihin biohajoaviin pusseihin.⁵⁴

⁵² Kokkonen, H. 2020, 110–129.

⁵³ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

⁵⁴ Stormossen. 2021. Jätteet tutkittiin.

Kierrätysasteita käytetään seuraamaan eri jättejakeiden kierrätykseen päätyvien osuuksien kehitystä. Yhdyskunta- ja pakkausjätteen kierrätysaste lasketaan varsinaisesta kierrätykseen päätyneestä jätteen määrästä suhteessa tuotetun jätteen kokonaismäärään vuodessa ja ilmoitetaan painoprosentteina, jolla kuvataan osuutta tuotetun jätteen kokonaispainosta. Yhdyskuntajätteen kierrättämisestä puhuttaessa tarkoitetaan materiaalina hyödyntämistä, biojätteen kompostoimista ja anaerobista mädätystä. Kierrätysasteen laskemista varten tulee jätteen määrästä vähentää jo esikäsittelyssä ennen lopullista kierrätystä syntyvät hyötykäyttöön kelpaamattomat jakeet.⁵⁵

Koska Suomi tavoittelee Euroopan unionin muutosdirektiivin 2018/851 asettamia yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita vuosille 2025, 2030 ja 2035 ja Suomen ollessa myös yleisesti jäljessä Euroopan unionin maiden tämänhetkisestä kierrätysasteen keskiarvosta, tulee pohtia toimivampia keinoja kierrätysasteen nostamiselle. Kierrätysastetta ei saada nousemaan ottamatta huomioon kotitalouksien ja kuluttajien näkemyksiä ja toiveita, sillä kotitaloudet ovat pääasiallisesti lajittelua toteuttava taso, joka mahdollistaa onnistuneen kierrätyksen ja näin ollen kierrätysasteen nousun⁵⁶.

Kierrätysasteen nostamisen kannalta tulisi kiinnittää huomiota lajittelukäyttäytymistä tutkittaessa ilmenneisiin lajittelua lisääviin tekijöihin, eli tarpeelliseen tiedonsaantiin ja lajittelun helppouteen toiminnallisesti. Nämä tuovat omat haasteensa niin jätehuollon järjestämisen kannalta itse jätehuoltoyhtiöille, yrityksille kuin kotitalouksillekin. Lisäksi jätehuollon toimiin ja lajitteluun liittyvissä asioissa sekä informaatiossa tulisi löytyä yhtenäinen kaava, jota noudetaan kunnittain. Jätehuoltopalveluiden kehittämisessä tulisi huomioida kuluttajien kokemukset ja ideat, jolloin jätehuoltopalveluiden toiminta ei olisi vain ylhäältäpäin saneltuja.

⁵⁵ Tieteen termipankki. 2023.

⁵⁶ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

Jotta kierrätysastetta saataisiin nostettua ja lajittelua kehitettyä, on vielä paljon tehtävää.⁵⁷

⁵⁷ Kokkonen, H. 2020, 110–129.

4 DIGITAALINEN VIESTINTÄ

Tässä luvussa kerrotaan, mikä on viestinnän tarkoitus ja mitkä lait ohjaavat sitä. Lisäksi kerrotaan, mitä tarkoitetaan digitaalisella ja ulkoisella viestinnällä.

4.1 Viestintä ja sitä ohjaavat lait

Viestintä on vuorovaikutuksellinen tilanne, missä tietoa vaihdetaan tai välitetään ja tavoitteena on saavuttaa jaettu ymmärrys kahden tai useamman yksilön välillä. Viestintä voi olla myös yksisuuntaista, jolloin viestin lähettäjä lähettää viestin ja vastaanottaja vastaanottaa sen. Viestintään vuorovaikutuksellisenä tilanteena vaikuttavat erilaiset viestintäkanavat sekä viestinnän osapuolten ominaisuudet. Viestin välittäjän sekä viestin vastaanottajan kykyyn käsitellä viestiä vaikuttaa kuitenkin aina merkittävästi henkilön taustat ja kokemukset, kuten terveydentila ja toimintakyky, perhe, ura, koulutustausta, sijainti ja kulttuuri. Tärkein huomioitava asia viestinnässä on siis kohderyhmä, jolloin tulee viestiä niin, että vastaanottaja ymmärtää ja kiinnostuu viestittävästä asiasta. Viestintä ei kuitenkaan ole pelkästään puhumista tai kirjoitettua tekstiä, vaan se voi olla myös sanatonta viestintää ilmein, elein, liikkein sekä visuaalisin keinoin. Lisäksi vuorovaikutuksen tasoa voi usein säädellä helpommin sanattomalla viestinnällä tunteitaan ilmaisten. Sanaton viestintä on yhtä tärkeää vuorovaikutuksessa, kuin sanallinenkin viestintä.^{58 59}

Viestintää ohjaavat myös monet erilaiset lait, joita viestinnässä tulee ottaa huomioon. Lait vaikuttavat muun muassa siihen, miten viestintää voidaan hyödyntää yrityksen tiedon ja uutisten jakamisessa asiakkailleen ja sidosryhmilleen sekä markkinoinnissa ja tunnettavuuden kasvattamisessa. Lakien ensisijainen tavoite on suo-

⁵⁸ Pietiläinen, M. & Pirinen, E. 2022.

⁵⁹ Mustajoki, A. & Karppanen, V. 2020, 118; 128.

jata sekä kuluttajia että yrityksiä. Viestinnän lakeja voidaan soveltaa moniin eri aiheisiin, kuten siihen, mitä kuvia yritys voi käyttää viestinnässään tai miten yksityishenkilöiden tietoja tulee käsitellä. Erityisesti digitaalisen viestinnän lakien noudattaminen on tärkeää, koska se vaikuttaa siihen, miten tietoja kerätään ja käsitellään verkossa. Tietosuoja, tekijänoikeudet ja verkkoturvallisuus ovat vain joitakin esimerkkejä aiheista, joita digitaalisen viestinnän lait säätelevät.^{60 61}

4.2 Digitaalinen ja ulkoinen viestintä

Digitaalista viestintää tapahtuu digitaalisissa ympäristöissä erilaisissa kanavissa, kuten internetissä, sähköpostissa, pikaviestipalveluissa, mobiilisovelluksissa ja sosiaalisessa mediassa. Näissä digitaalisen viestinnän kanavissa viestitään usein myös visuaalisesti erityylinen tekstein, kuvin, videoin ja äänitehostein, mikä saattaa myös auttaa viestin vastaanottajaa sisäistämään paremmin viestin sisällön. Digitaalinen viestintä mahdollistaa laajemman asiakasryhmän tavoittamisen sekä reaaliaikaisen, nopean ja helpon tiedon jakamisen suhteellisen pienillä resursseilla ympäri maailman, mikä tekee siitä erittäin tärkeän osan yleisessä arjen vuorovaikutuksessa, työelämässä, koulutuksessa ja liiketoiminnassa.⁶²

Stormossen viestii edellä mainituissa digitaalisissa viestintäkanavissa lukuun ottamatta pikaviestipalveluita. Tässä tutkimuksessa tutkimuksen kohteena olevat digitaaliset viestintäkanavat ovat ulkoista viestintää. Ulkoinen viestintä tarkoittaa kaikkea sitä, mitä ja miten organisaatio viestii ulkopuolisille sidosryhmilleen, kuten asiakkailleen ja yhteistyökumppaneilleen. Sen tavoite on yrityksestä ja organisaatio-

⁶⁰ Pietiläinen, M. 2022.

⁶¹ ChatGPT.

⁶² Pietiläinen, M. 2022.

tiosta riippuen välittää tietoa ja uutisia, markkinoida sekä ylläpitää sidosryhmäsuh- teita, jolloin on tärkeää miettiä oikea viestintäkanava kohderyhmän tavoitta- miseksi.^{63 64}

Digitaalinen viestintä onkin erittäin suuressa ja tärkeässä roolissa nykyajan jatku- vasti kehittyvässä yhteiskunnassa ja antaa lukuisia mahdollisuuksia sekä etuja etenkin yrityksille, joista tärkeimpiä ovat vuorovaikutteisuus, nopeus, laajuus, yh- teisöllisyys, asiakkuuden hallinta, säästöt, kohdentaminen ja mittaaminen⁶⁵. Koska yritysten tavoitteena on usein ajantasaisen tiedon tuottaminen kohderyh- mälle, on se huomattavasti helpompaa digitaalisissa ympäristöissä.

⁶³ Pietiläinen, M. 2022.

⁶⁴ Honkala, P., Kortetjärvi-Nurmi, S., Rosenström, A. & Siira-Jokinen, S. 2014, 190–191.

⁶⁵ Leino, A. 2010, 136–138.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa kerrotaan tarkemmin tutkimuksessa käytetystä kvantitatiivisesta tutkimusmenetelmästä sekä siitä, miten tutkimuskysely kokonaisuudessaan toteutettiin.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tässä opinnäytetyössä käytettiin tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista tutkimusta, sillä tarkoituksena oli kartoittaa suhteellisen lyhyessä ajassa suuren ihmisjoukon mielipiteitä ja kokemuksia Stormossenin digitaalisista viestintäkanavista sekä etenkin vaikutuksista heidän lajittelukäyttäytymiseensä.

Kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus selvittää ja vastaa kysymyksiin kuten mikä, paljonko, missä, miksi ja kuinka usein⁶⁶. Tutkimusmenetelmänä tämä on oivallinen silloin, kun halutaan ymmärtää ja selittää ihmisten käsityksiä ja kokemuksia sekä miten nämä käsitykset ja kokemukset jakautuvat ihmisten keskuudessa⁶⁷. Tutkimusmenetelmä perustuu numeeristen tietojen keräämiseen ja tilastollisiin menetelmiin ilmiöiden mittaamiseksi sekä analysoimiseksi, jolloin saadut numeeriset tulokset havainnollistetaan taulukoilla ja kuvioilla. Usein myös tutkitaan erilaisten asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia ja yleistettäviä tuloksia, jolloin tutkimukselta edellytetään riittävän suurta otoskokoja ja lisäksi tutkittavan joukon tulee olla monipuolinen.⁶⁸

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistonkeruu tapahtuu yleensä strukturoidulla tutkimuslomakkeella, eli kyselylomakkeella, jossa ovat valmiit vastausvaihtoehdot

⁶⁶ Heikkilä, T. 2014.

⁶⁷ Vilka, H. 2021, 23.

⁶⁸ Heikkilä, T. 2014.

⁶⁹. Tutkimuslomakkeen laatimisessa tulee olla huolellinen, sillä kysymykset luovat pohjan onnistuneelle tutkimukselle. Kysymysten muotoilu onkin tärkein huomiotava asia, sillä tutkijan ja vastaajan tulee ymmärtää kysymykset samalla tavalla. Mikäli vastaaja ajattelee eri tavalla kuin tutkija on kysymyksen tarkoittanut, tutkimustulokset vääristyvät. Kysymykset eivät saa myöskään olla johdattelevia, eivätkä sanamuodot saa olla epämääräisiä tai häilyviä, vaan kysymysten tulee olla kokonaisuudessaan selkeitä. Aineistonkeräämiseen tulee lähteä hätiköimättä, eli vasta silloin, kun tutkimusongelma on täsmentynyt kunnolla. Näin vältetään turhilta kysymyksiltä sekä muistetaan kysyä kaikki oleellinen hyvien tutkimustulosten saavuttamiseksi.⁷⁰

5.2 Tutkimuslomakkeen toteutus

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä toteutettiin kvantitatiiviselle tutkimukselle perinteisen tutkimuslomakkeen avulla, nykyaikaisesti sähköisessä muodossa. Tutkimuslomake koettiin heti ensisijaisena vaihtoehtona tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi, sillä Stormossenin asiakaskunta on laaja ja heiltä haluttiin kysyä monia kysymyksiä. Tutkimuslomakkeessa hyödynnettiin myös kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusta yhden avoimen kysymyksen verran. Sen avulla haluttiin antaa asiakkaalle mahdollisuus kertoa jotain sellaista digitaaliseen viestintään liittyen, mitä ei valmiissa vastausvaihtoehdoissa ollut mahdollisuus tuoda ilmi.

Opinnäytetyön suunnittelupalaverissa käytiin läpi tärkeimpiä esille tulleita tutkimuskysymyksiä, joiden pohjalta lähdettiin laatimaan tutkimuslomaketta. Tutkimuslomakkeen kysymyksiä sekä vastausvaihtoehtoja mietittäessä hyödynnettiin Stormossenin vuoden 2022 syksyllä tehtyä kyselylomaketta, jotta tutkimuslomak-

⁶⁹ Heikkilä, T. 2014.

⁷⁰ Aarnos, E. & Valli, R. 2018, 93.

keesta saatiin samantyylinen. Kysymysten sekä vastausvaihtoehtojen sisällön kannalta hyödynnettiin jo olemassa olevaa tietoa kiertotaloudesta ja ihmisten lajitte-
lukäyttäytymisestä sekä tutkittiin Stormossenin digitaalisia viestintäkanavia. Tut-
kimuslomakkeesta pyrittiin tekemään helposti ja nopeasti täytettävä suuren vas-
tausmäärän toivossa, jolloin kysymykset ja vastausvaihtoehdot mietittiin tark-
kaan, eikä kysymyksiä otettu tutkimuslomakkeeseen liian montaa. Lisäksi tutki-
muskyselyyn vastaaminen mahdollistettiin anonyymisti. Tutkimuslomakkeen
suunnittelussa kuunneltiin myös Stormossenin mielipiteitä, jotta tutkimuslomak-
keella saatiin tuotettua heidän kannaltansa oleellista tietoa. Stormossen myös tes-
tasi tutkimuslomakkeen ennen sen varsinaista julkaisua.

Tutkimuslomakkeen laatimisessa päädyttiin käyttämään Microsoft Formsia sen
helppokäyttöisyyden ja monipuolisuuden vuoksi. Stormossenin asiakaskunta
koostuu niin suomenkielisistä kuin ruotsinkielisistä, joten tutkimuslomake tuli
tehdä sekä suomeksi (Liite 1) että ruotsiksi (Liite 2). Koska Microsoft Formsilla ei
onnistunut tehdä vain yhtä tutkimuslomaketta kaksikielisenä, päätettiin tehdä
kaksi erillistä tutkimuslomaketta sekä suomeksi että ruotsiksi, jolloin tutkimuslo-
makkeesta tuli jaettavaksi kaksi linkkiä Stormossenin digitaalisiin viestintäkana-
viin.

Tutkimuslomakkeen lisäksi tehtiin myös erillinen arvontalomake sekä suomeksi
(Liite 3) että ruotsiksi (Liite 4), sillä Stormossen halusi arpoa tutkimuskyselyyn osal-
listuneiden kesken palkinnon, minkä toivottiin myös houkuttelevan vastaajia.
Koska tutkimuslomakkeeseen vastaaminen mahdollistettiin anonyymisti, tuli tut-
kimuslomakkeen loppuun laittaa erilliselle arvontalomakkeelle ohjaava linkki, joka
ilmestyi näkyviin vasta kyselyn lopussa vastaajan painettua ensin lähetä-paini-
kettä. Linkki johdatti vastaajan arvontalomakkeelle, jossa sai jättää yhteystiedot
osallistuaksensa arvontaan ja näin itse tutkimuslomakkeeseen vastaaminen säilyi
anonyymina.

Tutkimuslomakkeeseen tuli yhteensä 17 kysymystä, joista viimeisin oli avoin kysymys. Tutkimuslomake jakautui eri teemoihin, joita olivat taustamuuttajat, kotisivut, mobiilisovellus, sosiaalinen media, jätteiden lajittelu, Stormossen mainos ja avoin palaute. Tutkimuslomakkeen alussa oli saatekirje, jossa kerrottiin kuka tutkimuksen toteuttaa, mikä tutkimuksen tarkoitus on ja miten siitä saatuja tuloksia hyödynnetään. Tutkimuslomakkeeseen vastaaminen kerrottiin tapahtuvan anonyymisti ja lisäksi kerrottiin mahdollisuudesta osallistua arvontaan sekä ohjeistettiin vastaamaan kysymyksiin oikealla tekniikalla.

5.3 Tutkimuslomakkeen lähetys

Tutkimuslomake oli ensin tarkoitus lähettää sähköpostilla kaikille Stormossenin sähköpostilistalla oleville asiakkaille. Koska Stormossenin asiakaskunta koostuu suuresta määrästä eri-ikäisiä ihmisiä, nähtiin parempana vaihtoehtona mainostaa tutkimusta pelkästään digitaalisissa viestintäkanavissa, joihin tutkimus itsessään liittyi. Tällä pyrittiin minimoimaan vastauksia etenkin sellaisilta asiakkailta, jotka eivät käytä sosiaalista mediaa, sillä tutkimuslomakkeessa oli useampi kysymys sosiaaliseen mediaan liittyen.

Toteutimme yhdessä Stormossenin kanssa videon, jossa kerrottiin tästä opinnäytetyönä tehtävästä tutkimuksesta ja tutkimuskyselystä. Mainostaaksemme opinnäytetyönä tehtävää tutkimusta ja saadaksemme vastauksia tutkimuskyselyyn, video jaettiin Stormossenin Instagramin ja Facebookin story-osiossa sekä lisäksi vielä erillisessä julkaisussa Facebookissa, Instagramissa ja LinkedInissä. Nämä sisälsivät linkit sekä suomenkieliseen että ruotsinkieliseen tutkimuslomakkeeseen. Lisäksi opinnäytetyönä tehtävästä tutkimuksesta uutisoitiin myös Stormossenin kotisivuilla uutiset-osiossa ja mobiilisovelluksessa. Tutkimuslomake oli avoinna 10.2.–7.3.2023 välisen ajan.

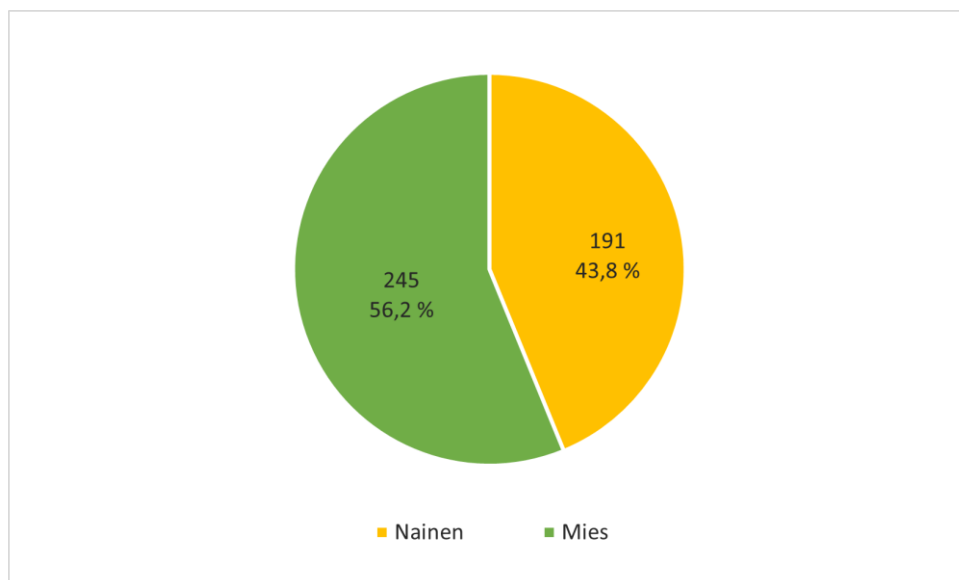
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYSOINTI

Seuraavissa tutkimustulosten tarkasteluissa on käyty läpi opinnäytetyönä tehdyn tutkimuksen kannalta oleellimmat tutkimuskysymykset tutkimustuloksineen. Tutkimustulokset ovat yhdistetty suomenkielisen ja ruotsinkielisen tutkimuslomakkeen vastauksista. Tutkimuskyselyyn saatiin yhteensä 438 vastausta. Tutkimustulosten analysoinnin osalta tulee kuitenkin korostaa, että tutkimustuloksista esitetyt johtopäätökset perustuvat omaan tulkintaan ja näkemyksiini tietojeni ja kokemuksieni pohjalta, eivätkä ne ole absoluuttisia totuuksia.

6.1 Tutkimuksen tulokset

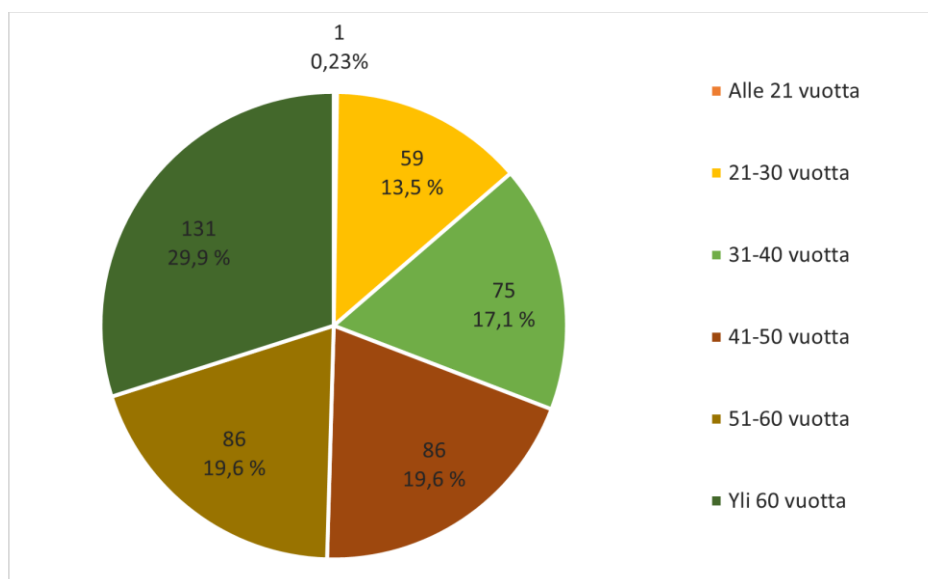
Taustamuuttajat

Tutkimukseen vastaajista enemmistö oli miehiä 56,2 prosentilla ja naisia oli 43,8 prosenttia (Kuvio 1). Kaksi vastaajista ei ilmoittanut sukupuolekseen kumpaakaan näistä.

Kuvio 1. Sukupuolijakauma.

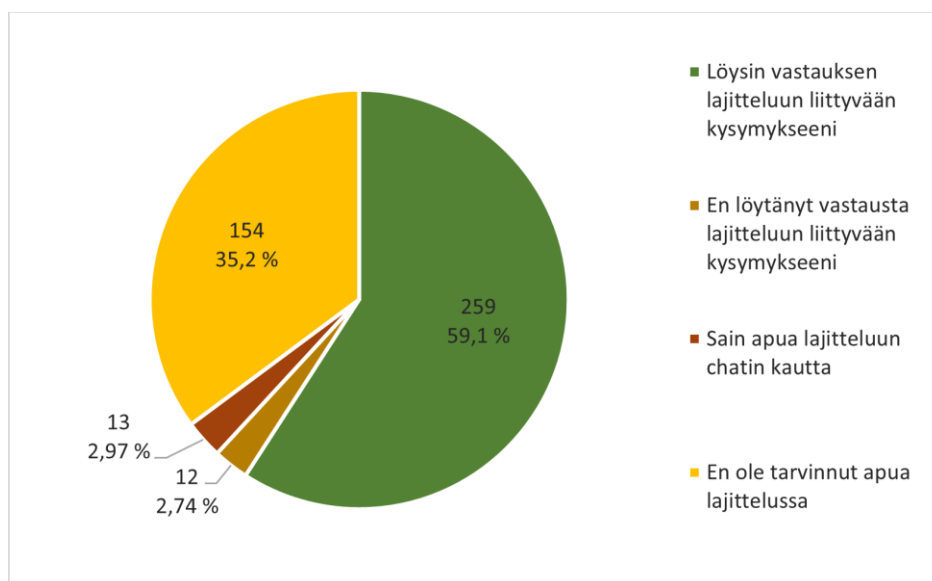
Tutkimukseen vastaajista vain yksi, eli alle prosentti oli alle 21-vuotiaita, kun taas vastaajista yli 60-vuotiaita oli eniten 29,9 prosentilla (Kuvio 2).

Kuvio 2. Vastanneiden ikäjakauma.

Kotisivut

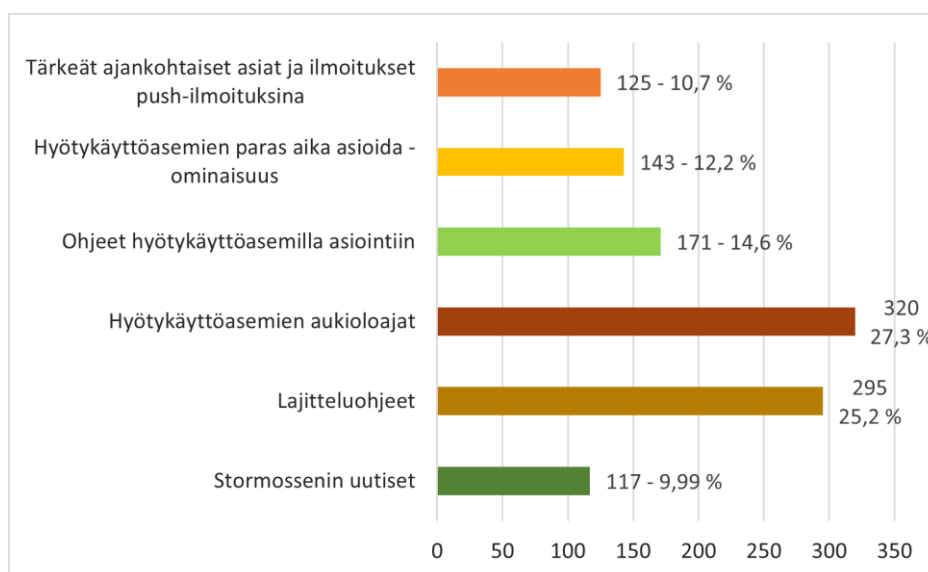
Tutkimuslomakkeen viidennessä kysymyksessä kysyttiin, onko kotisivujen Lajittelu-osiosta ollut apua jätteiden lajittelussa. Vastaajista enemmistö, eli yhteensä 62,1 prosenttia oli löytänyt vastauksen jätteiden lajitteluun liittyvässä kysymyksessään, joista 2,97 prosenttia oli saanut apua kotisivujen chat-osion kautta (Kuvio 3). Kuitenkaan 35,2 prosenttia vastaajista ei ollut tarvinnut apua jätteiden lajittelussa.

Kuvio 3. Kotisivujen Lajittelu-osiosta avun saaneet.

Mobiilisovellus

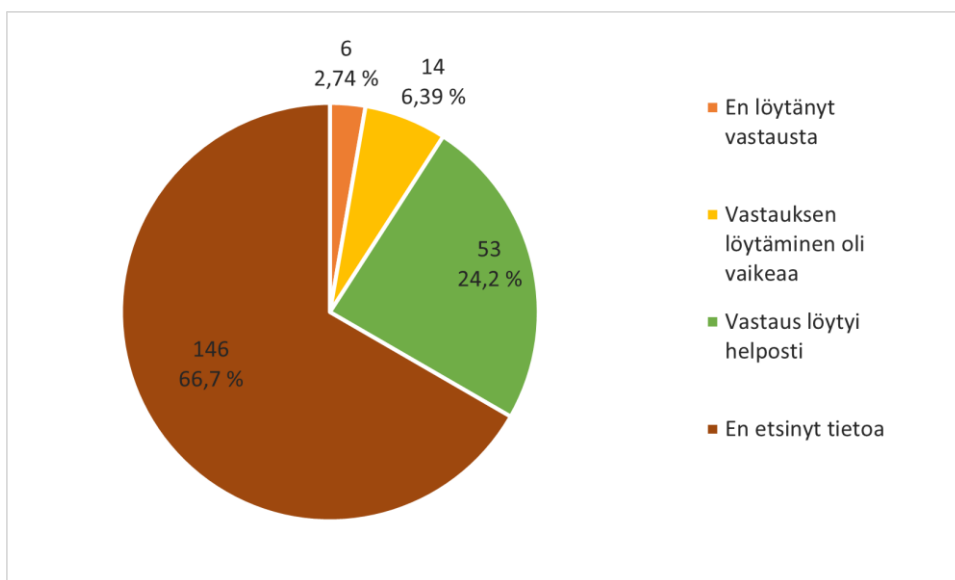
Tutkimuslomakkeen seitsemännessä kysymyksessä kysyttiin toiveita mobiilisovelluksen sisällölle, jotta se palvelisi mahdollisimman hyvin. Kysymykseen sai vastata useilla vaihtoehdoilla. Huomattavasti eniten saivat kannatusta hyötykäyttöasemien aukioloajat 27,3 prosentilla sekä lajitteluohjeet 25,2 prosentilla (Kuvio 4).

Kuvio 4. Toiveet mobiilisovelluksen sisällöstä.

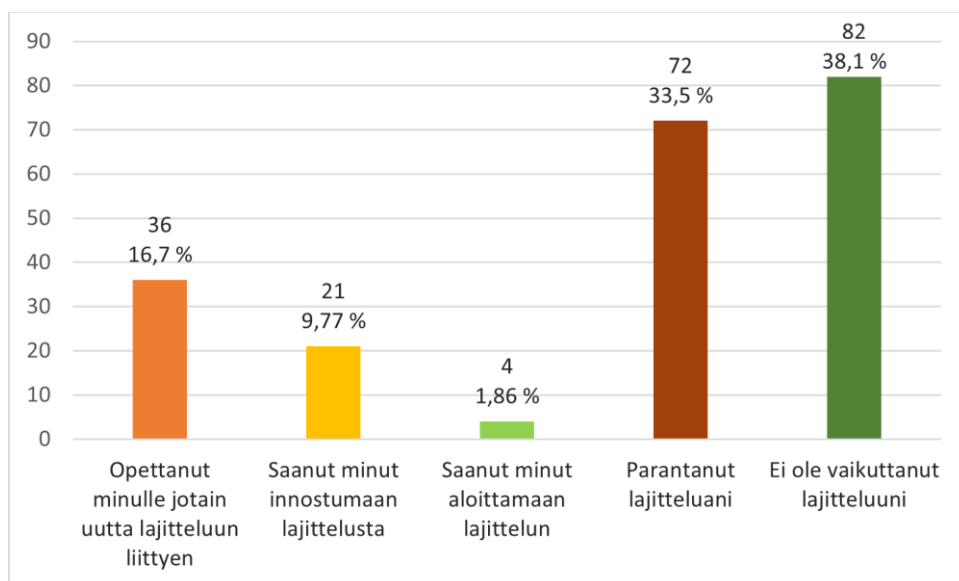
Sosiaalinen media

Tutkimuslomakkeen yhdeksäs kysymys selvitti, kuinka moni vastaajista ja Stormossenia sosiaalisen median kanavissa seuraava on löytänyt etsimäänsä kysymykseensä vastauksen. Mikäli Stormossenia ei seuraa sosiaalisen median kanavissa, kysymykseen ei tarvinnut vastata ja sai siirtyä suoraan kysymykseen numero 11. Kysymykseen vastaajista peräti 66,7 prosenttia ei ollut etsinyt tietoa (Kuvio 5). Kuitenkin tietoa etsineistä yhteensä 30,6 prosenttia oli löytänyt vastauksen, joista 6,39 prosenttia koki vastauksen löytämisen vaikeaksi.

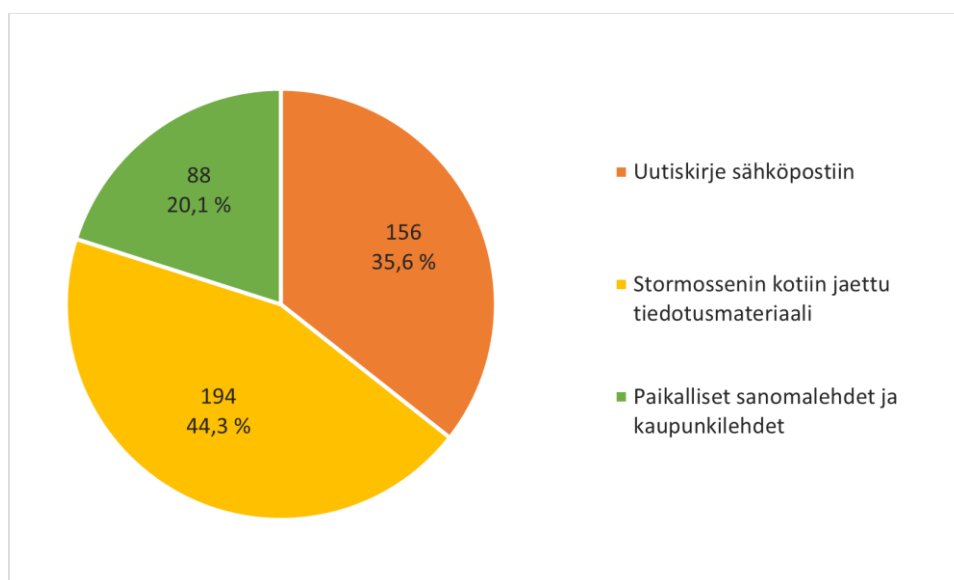
Kuvio 5. Tiedon etsintä sosiaalisen median kanavista.

Tutkimuslomakkeen kymmenes kysymys kehotti vastaajia valitsemaan itseään kuvaavimman vaihtoehdon, miten Stormossenin sosiaalisen median sisältö on vaikuttanut heidän lajitteluunsa. Mikäli Stormossenia ei seuraa sosiaalisen median kanavissa, kysymykseen ei tarvinnut vastata ja sai siirtyä suoraan kysymykseen numero 11. Vastaajista eniten, eli 38,1 prosenttia vastasi, ettei sosiaalisen median sisältö ollut vaikuttanut heidän lajitteluunsa (Kuvio 6). Kuitenkin vain kymmenen vastaajaa vähemmän, eli vastaajista 33,5 prosenttia kertoi sosiaalisen median sisällön parantaneen heidän lajitteluaan.

Kuvio 6. Sosiaalisen median sisällön vaikutus lajitteluun.

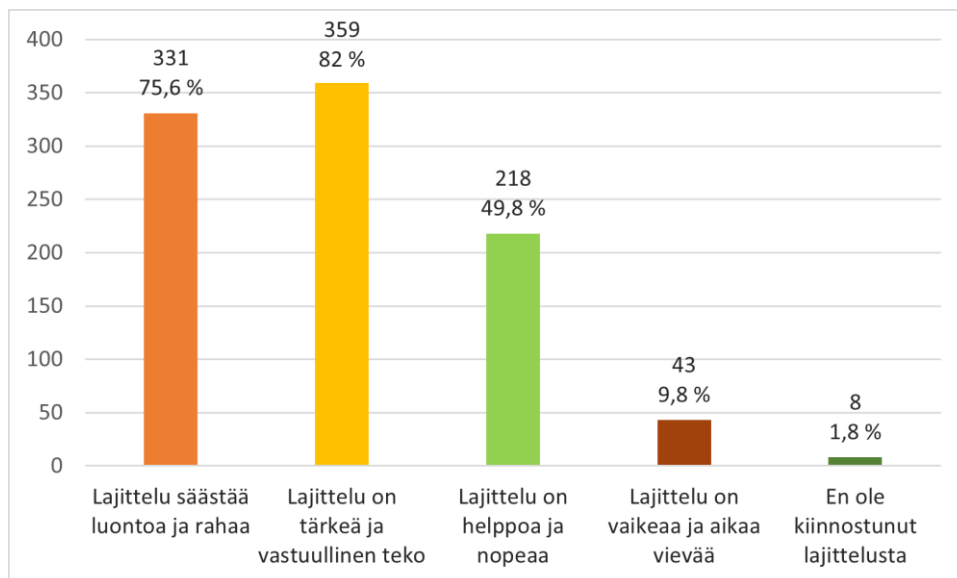
Tutkimuslomakkeen yhdestoista kysymys selvitti vastaajilta, missä he toivoisivat saavansa mieluiten tietoa, mikäli he eivät seuraa tutkimuksessa mainittuja Stormossenin viestinnän kanavia. Eniten ääniä mieluisimman tiedottamisen suhteen sai Stormossenin kotiin jaettu tiedotusmateriaali 44,3 prosentilla (Kuvio 7).

Kuvio 7. Tutkittujen viestintäkanavien ohessa mieluisin tiedotuskanava.

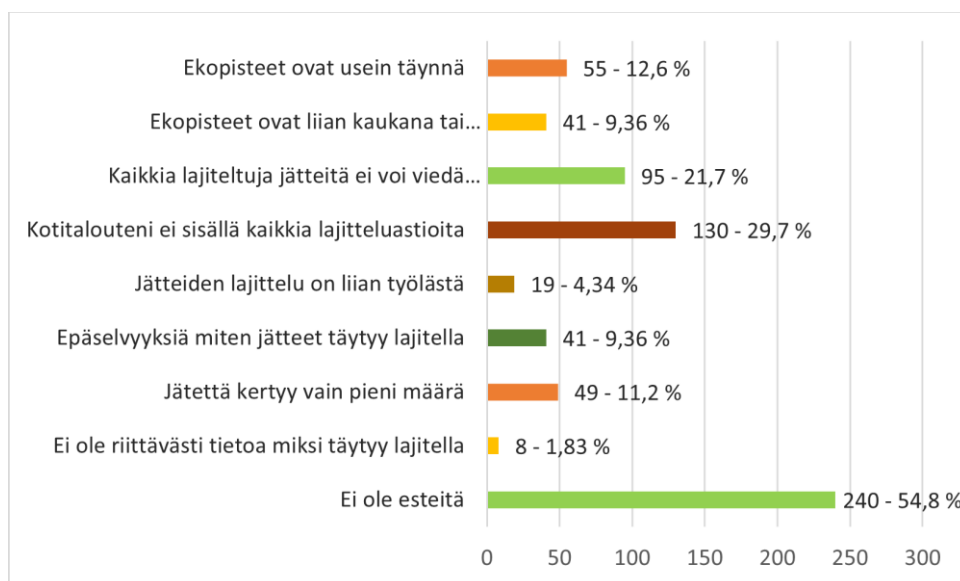
Jätteiden lajittelu

Tutkimuslomakkeen kahdestoista kysymys kysyi vastaajien mielipiteitä jätteiden lajittelusta. Kysymykseen sai vastata usealla vaihtoehdolla. Kyselyyn vastanneista vain 1,8 prosenttia ei ollut kiinnostunut lajittelusta ja 9,8 prosenttia koki lajittelun vaikeana ja aikaa vievänä (Kuvio 8).

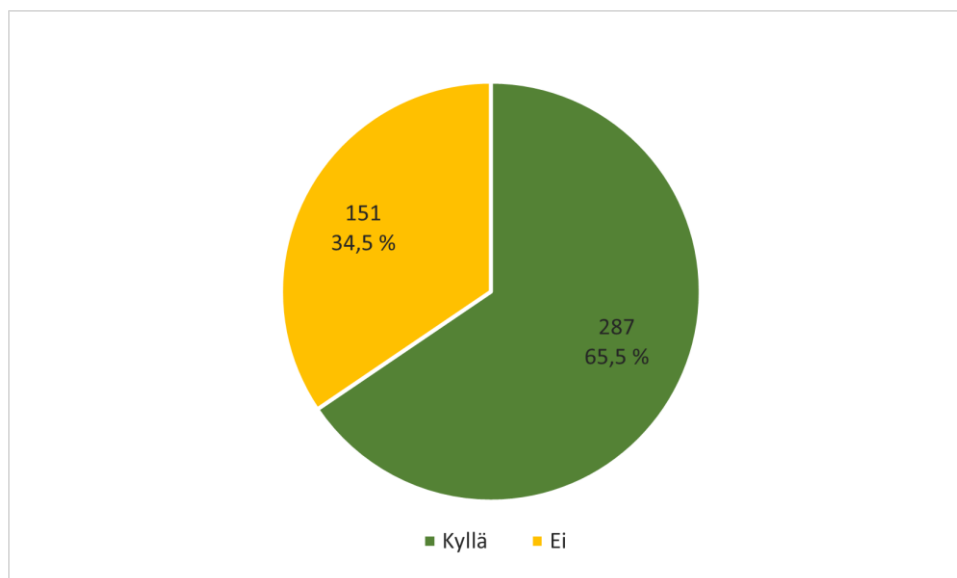
Kuvio 8. Vastaajien mielipiteet jätteiden lajittelusta.

Tutkimuslomakkeen neljästoista kysymys tiedusteli mahdollisia esteitä jätteiden lajittelulle. Kysymykseen sai vastata usealla vaihtoehdolla. Enemmistöllä vastaajista, eli 54,8 prosentilla ei ollut esteitä lajittelulle (Kuvio 9). Vastausten mukaan suurimmaksi esteeksi 29,7 prosentilla koettiin se, etteivät kotitaloudet sisällä kaikkia lajitteluastioita.

Kuvio 9. Jätteiden lajittelulle olevat esteet.

Tutkimuslomakkeen viidestoista kysymys tiedusteli vastaajilta, olisivatko he motivoituneempia jätteiden lajittelussa, mikäli viestinnän kanavissa kerrotaisiin mihin lajiteltu jäte päätyy taikka mitä haittoja prosessille on väärin lajitellusta jätteestä. Vastaajista selvä enemmistö, eli 65,5 prosenttia kokisi olevansa motivoituneempi, kun taas 34,5 prosenttia ei kokenut olevansa motivoituneempi (Kuvio 10).

Kuvio 10. Motivoisiko parempi tieto lajitteluun?

6.2 Tutkimustulosten analysointi

Taustamuuttajat

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että Stormossenin digitaalisia viestinnän kanavia käyttävät melko tasapuolisesti sekä naiset että miehet (Kuvio 1). Lähtään vastaajat ovat yhtä lukuun ottamatta yli 21-vuotiaita, mihin vaikuttaa varmasti nuoremman ikäpolven asuminen vanhempien luona, jolloin he eivät ole tietoisia Stormossenin tarjoamista palveluista (Kuvio 2).

Kotisivut

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että suurin osa vastaajista on tarvinnut apua lajittelussaan ja hyötynyt kotisivujen Lajittelu-osiosta (Kuvio 3), joka sisältää kattavasti tietoa lajitteluun liittyen sekä jätehaun. Muutama tutkimuskyselyyn vastaajista oli jopa keksinyt kysyä apua lajitteluun kotisivujen chat-osiosta, joka mahdollistaa nopean yhteydenoton asiantuntijoihin ja pyrkii antamaan vastauksen kotisivuilla vierailevan kysymykseen. Onneksi kuitenkin vähiten oli heitä, jotka eivät olleet saaneet apua lajitteluunsa kotisivujen Lajittelu-osiosta. Tämä saattaa johtua esimerkiksi siitä, etteivät he löytäneet jätehaun avulla ohjeistusta lajitteluun etsimälleen jätteelle. Vaikka toiseksi suurin osa vastaajista ei ollutkaan tarvinnut apua lajittelussa, voidaan kuitenkin todeta tarpeelliseksi antaa kattavaa ja ajankohtaista tietoa lajitteluun liittyen, sillä lajittelu koetaan usein monimutkaiseksi ja epäselväksi monien erilaisten jätteiden ja niiden lajittelukäytäntöjen takia. Tämän lisäksi käytännöt muuttuvat ja vaihtelevat niin lainsäädännön puitteissa, kuin paikallisten jätehuoltoyhtiöidenkin käytäntöjen mukaan.

Mobiilisovellus

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että selvästi suurin osa vastaajista kokisi hyötävänsä hyötykäyttöasemien aukioloajoista ja lajitteluohjeista mobiilisovelluksessa (Kuvio 4). Mobiilisovelluksesta löytyvät jo hyötykäyttöasemien auki-

oloajat ja lisäksi osasta hyötykäyttöasemien tietoja löytyvät esimerkiksi niille tavanomaiset kesäkauden poikkeusaukioloajat. Lajitteluohjeet ovat ennen löytyneet mobiilisovelluksesta, joten osa varmasti haluaisi ne siitä syystä takaisin. Tämän lisäksi moni varmasti kokee lajitteluohjeet hyödyllisiksi ja etenkin sen, mitä jätettä millekin hyötykäyttöasemalle saa viedä. Lajittelu-välilehti mobiilisovelluksessa olisi myös huomattavasti nopeampi keino löytää tietoa kiireisenä hetkenä ennen hyötykäyttöasemalle lähtöä, kuin alkaa etsimään sitä kotisivujen kautta.

Hyötykäyttöasemien aukioloaikojen ja lajitteluohjeiden lisäksi ohjeet hyötykäyttöasemilla asiointiin koettiin hyödylliseksi. Tästäkin löytyy jo osittain ohjeistusta, sillä mobiilisovelluksesta hyötykäyttöaseman valitessaan kehoitetaan lajittelemaan jäte jo kotona, varaamaan hyvin aikaa sekä muistutetaan asiakaskortista. Lisäksi kerrotaan, mikä on sopiva määrä tuoda jätettä kerralla. Nämä ovatkin erittäin hyvät tiedot, mutta etenkin monet harvoin hyötykäyttöasemilla asioivat saattaisivat toivoa tarkempaa tietoa esimerkiksi hyötykäyttöaseman lajittelupisteiden järjestyksestä ja hyötykäyttöasemalla liikennöimisestä esimerkiksi kartan muodossa sekä muista yleisistä hyötykäyttöasemien käytäntöön liittyvistä vinkeistä. Tämän lisäksi myös hyötykäyttöasemien paras aika asioida -ominaisuus koettiin hyödylliseksi. Tällainen ominaisuus löytyykin jo monen asiakaspalvelua tarjoavan yrityksen mobiilisovelluksesta tai kotisivuilta, mikä helpottaa asioimisen ajankohdan valitsemista, jos haluaa välttyä pahimmalta ruuhkalta. Paras aika asioida -ominaisuus mahdollistaisi myös esimerkiksi sen, mikäli hyötykäyttöasemalla asioidessaan toivoisi saavansa rauhassa opastusta jätteiden lajitteluun.

Mobiilisovelluksesta löytyvät myös jo hyödyllisiksi koetut uutiset sekä tämän lisäksi tärkeät ja ajankohtaiset asiat ja ilmoitukset on mahdollista saada puhelimen näytölle ilmestyvinä push-ilmoituksina. Etenkin push-ilmoitukset ovat erittäin hyödyllinen, sillä näin saadaan asiakkaille heti tietoa esimerkiksi poikkeuksellisista aukioloajoista tai muista ajankohtaisista ja tärkeistä asioista, sillä näin ei tarvitse avata erikseen mobiilisovellusta ja etsiä tietoa.

Sosiaalinen media

Sosiaalista mediaa pidetään usein enemmänkin vuorovaikutteisena alustana kuin tiedonlähteenä, jolloin sosiaalisessa mediassa lähinnä seurataan kiinnostavaa sisältöä, muttei varsinaisesti etsitä tietoa. Tähän syyhyn vedoten ja tutkimustuloksia tarkastellessa voidaan todeta, että vastaajista vähemmistö oli etsinyt tietoa sosiaalisen median kanavista (Kuvio 5). Kuitenkin sosiaalisen median kanavista tietoa etsineistä enemmistö löysi vastauksen, mihin saattaa vaikuttaa hashtagit, eli niin sanotut aihetunnisteet tai julkaisukuvat, jotka antavat vihjeitä julkaisun tarkemmasta sisällöstä. Esimerkiksi tietyn jätteen kierrätyksestä kerrottaessa julkaisukuvassa tulisi esiintyä nimenomainen jäte selkeyttämään julkaisun sisältöä. Kuitenkin vain harva tietoa etsineistä koki tiedon löytämisen vaikeaksi tai ei löytänyt etsimäänsä tietoa ollenkaan, mikä saattaa hyvin johtua julkaisujen suuresta määrästä ja täten hankaloittaa tiedon etsimistä.

Tutkimustulosten perusteella suurin osa vastaajista ei ole myöskään hyötynyt sosiaalisen median kanavissa esiintyvistä vinkeistä ja ohjeistuksista lajitteluun liittyen (Kuvio 6). Tähän saattaa vaikuttaa, ettei osa vastaajista ole huomannut sosiaalisessa mediassa esiintyviä julkaisuja lajitteluun liittyen, sillä sosiaalisen median kanavien algoritmit vaikuttavat siihen, mitä sisältöä käyttäjille näytetään heidän omien tilien ja käyttäytymisensä perusteella. Vastaajista osa on saattanut myös löytää tutkimuskyselyn kotisivujen Uutiset-osiosta, jolloin he eivät välttämättä käytä sosiaalista mediaa. Suurin syy saattaa kuitenkin ehkä olla se, että vastaajilla on jo riittävästi tietoa tai etteivät he ole kiinnostuneita lajittelusta.

Vaikka suurin osa vastaajista ei olekaan saanut apua lajitteluunsa sosiaalisen median sisällöltä, on myös onneksi paljon heitä, joiden lajitteluun sosiaalisen median sisältö on vaikuttanut positiivisesti eri tavoin. Tämä osoittaa sen, että sosiaalinen media on yhtä hyödyllinen tiedonlähde kuin perinteinenkin media. Sosiaalisessa mediassa tietoa voidaan jakaa monipuolisemmin ja paremmin havainnollistamalla, sillä sosiaalisen median kuvat ja videot äänitehostein saattavat auttaa ihmisiä sisäistämään asian paremmin. Sosiaalisen median kanavissa vuorokauden ajan

esillä pysyvät story-osiot ovat myös tehokas tapa julkaista sisältöä, sillä usein seuraajat huomaavat Instagram ja Facebook storyt helpommin verrattuna pysyviin julkaisuihin, jotka jäävät algoritmin takia usein näkymättömiin.

Tutkimustulosten perusteella selvisi myös suurimman osan vastaajista suosivan Stormossenin kotiin jaettava tiedotusmateriaalia (Kuvio 7), mikäli heidän täytyisi saada tietoa jossain muualla, kuin tutkimuksessa mainittujen digitaalisten viestintäkanavien kautta. On mahdollista, että vastaajien ikäjakauma vaikuttaa tulokseen, sillä lähes puolet vastaajista olivat yli 51-vuotiaita, jolloin he saattavat olla tottuneempia perinteiseen tiedonvälitykseen ja pitää kotiin jaettava kirjallista materiaalia tuttuuna ja helpommin lähestyttävänä vaihtoehtona. Uutiskirje sähköpostiin koettiin lähes yhtä suosittuna, kuin kotiin jaettu tiedotusmateriaali, mikä saattaa johtua sen nykyaikaisuudesta sekä luottamuksesta siihen, että sähköpostilla ollessaan saa kaiken tarvittavan ajankohtaisen tiedon. Paikallisten sanomalehtien ja kaupunkilehtien vähäinen suosio mahdollisena tiedotusmateriaalina saattaa johtua myös ikäjakaumasta, sillä hieman yli puolet vastaajista olivat alle 41-vuotiaita ja saattavat suosia enemmän digitaalisia viestintäkanavia.

Jätteiden lajittelu

Mielipiteitä jätteiden lajittelusta saaduista tutkimustuloksista (Kuvio 8) huomataan enemmistön vastaajista olevan lajittelun puolella ainakin siinä määrin, että he ovat vastanneet lajittelun olevan tärkeä ja vastuullinen teko sekä kokevat sen säästävän luontoa ja rahaa. Lisäksi lajittelu koetaan helppona ja nopeana. Tähän suureen määrään positiivisia vastauksia vaikuttaa varmasti se, että vastaajat ovat tietoisia lajittelun hyödyistä ja vaikutuksista niin ympäristön, luonnon kuin ihmistenkin hyvinvoinnin kannalta sekä nämä ovat arvoina yhä tärkeämpiä ihmisille, jolloin lajittelun tärkeys korostuu entisestään. Näiden lisäksi lajittelu on nykyään hyvin arkipäiväistä sekä lisäksi lajittelu on helpottunut jätepisteiden lisääntyessä ja asioista saa nykyään hyvin tietoa, mistä syystä vain vähemmistö vastaajista saattoi kokea sen olevan vaikeaa ja aikaa vievää. Onneksi vain muutama vastaajista ilmoitti, ettei ollut kiinnostunut lajittelusta, mihin taas saattaa olla monia syitä aina

tietämättömyydestä viitseliäisyyteen. Tulee kuitenkin huomioida, että lajittelusta kiinnostumattomat ovat myös saattaneet jättää vastaamatta tutkimuskyselyyn juuri tästä syystä.

Kun taas tutkitaan lajitteluun vaikuttavia esteitä (Kuvio 9), huomataan niitä olevan monenlaisia. Suurimmaksi esteeksi on koettu kotitalouksien puutteellinen määrä lajitteluastioita, mikä on yleisesti tiedostettu asia, eikä siksi yllättänyt sen olevan suurin koettu este lajittelulle tässäkin tutkimuksessa. Kaupoissa myytävät lajitteluastiat ovat myös usein suuria ja kalliita, jolloin niiden ostamista kotiin lajitteluastioiksi ei koeta mielekkäänä. Kotitaloudessa lajiteltujen jätteiden vieminen samaan paikkaan ei myöskään välttämättä aina onnistu, oli kyseessä sitten joko taloyhtiön jätepiestet tai yleiset ekopisteet, sillä usein juuri esimerkiksi muovinkeräysastia näiden joukosta puuttuu. Tällöin tarvitaan ylimääräisiä toimia saadakseen kaikki lajitellut jätteet oikeisiin jätepiesteisiin ja moni voi kokea tämän suurena haasteena, sillä nykypäivänä odotetaan asioiden tapahtuvan helposti. Ekopisteet sijaitsevat myös osan vastaajien mielestä liian kaukana tai hankalassa paikassa, jolloin lajiteltujen jätteiden vieminen vaatii suunnitelmallisuutta ja aikaa. Kuitenkin ekopisteiden sijaintia enemmän esteeksi koettiin niiden täyttöaste, sillä jätepiestet ovat usein täynnä, mikä vaikeuttaa lajittelua.

Lajittelun esteeksi koettiin myös epäselvyys siitä, miten ja miksi jätteet tulee lajitella. Monille lajittelu voi olla hankalaa joko puutteellisen tai liian yksityiskohtaisen ohjeistuksen vuoksi, sillä jätteiden lajittelussa on monia huomioon otettavia yksityiskohtia, kuten erilaisten materiaalien oikea lajittelu ja niiden mahdollinen puhdistus ennen lajittelua. Tämä voi aiheuttaa epävarmuutta ja hämmennystä, mikä taas voi vähentää motivaatiota lajitella. Lisäksi monet kaipaivat varmasti syvällisempiä syitä lajittelun tärkeydestä, kuten minne lajiteltu jäte päätyy taikka mitä tapahtuu, jos jätteitä ei lajittele tai jätteet lajittelee väärin. Osa vastaajista kertoi myös jätettä kertyvän liian vähän, mikä voidaan kokea vaikeuttavan lajittelua, sillä pieni määrä esimerkiksi biojätettä saattaa tuntua merkityksettömältä ja näin ollen lajittelun merkitys isommassa mittakaavassa saattaa unohtua. Näistä kaikista

edellä mainituista esteistä monet saattavat olla juuri niitä syitä, miksi monille jätteiden lajittelu tuntui tutkimuksen mukaan liian työläältä. Onneksi kuitenkin yli puolet tutkimuskyselyyn vastaajista kertoivat, ettei heidän lajitteluunsa liittynyt esteitä.

Viitaten vielä edellä mainittuihin tutkimustuloksiin mahdollisista esteistä lajittelulle ilmeni yhdeksi syyksi juuri se, ettei ole riittävästi tietoa, miksi jätteet tulee lajitella. Onkin hyvä tutkia vastauksia liittyen kysymykseen, motivoisiko lajittelussa tieto siitä, minne jäte päättyy tai mitä haittaa väärin lajitellusta jätteestä on prosessissa (Kuvio 10). Tutkimustulosten perusteella merkittävä enemmistö tutkimuskyselyyn vastaajista koki olevansa motivoituneempia lajittelussa, mikäli viestinnän kanavissa kerrottaisiin, mihin lajiteltu jäte päättyy taikka mitä haittoja prosessille on väärin lajitellusta jätteestä. Tämä johtuu uskottavammin siitä, että syvällisempi tieto lajittelun merkityksestä ja vaikutuksista niin ympäristön, luonnon kuin ihmisenkin hyvinvoinnille auttaa lisäämään motivaatiota. Lisäksi tieto siitä, että omista toimista saattaa aiheutua peruuttamatonta haittaa, laittaa ihmisen toimimaan vastuullisemmin.

6.3 Tulosten luotettavuus

Tutkimuskyselyyn vastaaminen tapahtui anonyymisti, jotta vastaajat rohkenisivat vastaamaan kysymyksiin rehellisesti ja ilman sosiaalista painetta. Lisäksi tutkimuskyselyn kysymykset pyrittiin tekemään yksinkertaisiksi ymmärrettävyyden kannalta ja sellaisiksi, etteivät ne ohjaisi vastaajia tietoisesti tai heidän tiedostamattaan vastaamaan tietyllä tavalla. Tutkimuskyselyyn vastaaminen oli myös vapaaehtoista.

Tutkimuskysely julkaistiin neljällä eri Stormossenin digitaalisten viestintäkanavien alustoilla; kotisivuilla, Facebookissa (Liite 5), Instagramissa ja LinkedInissä, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta vähentäen mahdollisuuksia sille, että vastaajat ja vastaukset olisivat yhtenäisiä tai että tietyn tyyppiset vastaukset olisivat yliedustettuna.

Näiden edellä mainittujen syiden perusteella voidaan uskoa, että tutkimustulokset ovat luotettavia.

7 YHTEENVETO

Uudistuneen jätelain tavoitteena on saavuttaa Euroopan unionin direktiiveissä asetetut tavoitteet yhdyskuntajätteen kierrätysasteelle vuoteen 2035 mennessä. Kierrätysasteen nostamisen kannalta avaintekijänä on jätteiden lajittelu, mistä syystä kotitalouksien aktiivista roolia lajittelussa ja lajittelun onnistumisessa pidetäänkin suurimpana tekijänä kierrätysasteen nostamiselle. Kasvavat jätemäärät tarvitsevat mahdollisimman hyvän kierrätyksen, jolla mahdollistetaan jätteiden hyödyntäminen eri käsittelymuodoin.

Tämä opinnäytetyönä tehty tutkimus oli merkityksellinen, sillä sen avulla saatiin tietoa siitä, miten toimeksiantajayritys Stormossenin asiakkaat kokivat digitaaliset viestintäkanavat ja miten ne heijastuvat asiakkaiden lajitteluun. Tutkimustulosten avulla saatiin hyvin vastattua tutkimuksen alussa ilmenneisiin tutkimuskysymyksiin. Tutkimustulosten avulla Stormossen voi kohdentaa resurssiaan tehokkaasti kehittääkseen digitaalisia viestintäkanaviaan ja parantaa näin tiedotustaan sekä palveluitaan asiakkaiden lajittelun kannalta, kun pyrkimyksenä on nostaa kierrätysaste kohti asetettuja tavoitteita.

Tutkimuskyselyn tulokset vahvistavat eräiden tutkimusten havaintoja siitä, että riittävä ja selkeä tiedonsaanti sekä lajittelun helppous ovat keskeisiä tekijöitä lajittelussa. Tässä tutkimuksessa saatujen tutkimustulosten perusteella voidaan suositella etenkin mobiilisovelluksen kehittämistä, jotta se palvelisi asiakkaita paremmin lajittelun osalta. On myös erittäin tärkeää helpottaa lajittelua jo sekä jätteen syntypaikalla että kierrätyspisteillä ottamalla huomioon lajittelun esteet, joita vastaajat kokivat. Lisäksi on suositeltavaa tiedottaa säännöllisesti lajittelun merkityksestä erilaisten tietoiskujen avulla sosiaalisen median kanavissa. Olisi myös hyödyllistä jakaa tietoa lajittelun jälkeisestä kierrätysprosessista ja korostaa väärin lajiteltujen jätteiden haittavaikutuksia kierrätysprosesseille. Tutkimustulosten lisäksi hyötykäyttöasemien tarkempi esittely esimerkiksi Instagramin kohokohtiin

sekä opastuskartat hyötykäyttöasemista voisivat olla erinomainen tapa helpottaa harvoin tai ensi kertaa hyötykäyttöasemilla asioivien ihmisten kokemusta.

Tutkimuskysely voidaan mahdollisesti toteuttaa uudelleen joko samalla pohjalla tai hieman muokattuna, kun on kulunut riittävästi aikaa ja digitaalisten viestintäkanavien kehitystoimenpiteitä on toteutettu tutkimustulosten perusteella. Tämä mahdollistaisi tutkittavassa ilmiössä tapahtuneiden muutosten vertailun, jonka perusteella voitaisiin arvioida kehitystoimenpiteiden tehokkuutta ja saataisiin arvokasta tietoa, millaisia vaikutuksia ne ovat saaneet aikaan.

Tutkimuskyselyä voitaisiin mahdollisesti hyödyntää muissakin Suomen jätehuolto-yhtiöissä kunkin omiin tarpeisiin muokattuna, sillä jätehuolto-yhtiöt eivät ole kilpailijoita keskenään, vaan toimivat yhteisten päämäärien hyväksi edistämällä kestävää jätehuoltoa sekä pääsyä asetettuihin kierrätystavoitteisiin. Koska jokaisen jätehuolto-yhtiön tulee järjestää neuvontaa, tiedotusta ja valistusta jätehuoltoon liittyvistä asioista, tästä syystä tutkimuskyselyn tuloksia ja saatuja oivalluksia voitaisiin jakaa muidenkin jätehuolto-yhtiöiden kanssa, jotta kaikki toimijat voisivat hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.

LÄHTEET

Aarnos, E. & Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 93. 5., uudistettu painos. Jyväskylä. PS-kustannus. Viitattu 7.4.2023.

Ammattilaisen kädenjälki. Esittelykurssi – kiertotalous. Viitattu 18.4.2023. <https://kadenjalki.fi/aiheet/esittelykurssi-kiertotalous/>

ChatGPT. Viitattu 7.4.2023. <https://chat.openai.com/>

Euroopan parlamentti. 2018. Kiertotalouspaketti: EU:n uudet tavoitteet kierrätykselle. Viitattu 18.3.2022. <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20170120STO59356/kiertotalouspaketti-eu-n-uudet-tavoitteet-kierratykselle>

Euroopan parlamentti. 2023. Mitä kiertotalous on ja miksi sillä on merkitystä? Viitattu 22.3.2023. <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/economy/20151201STO05603/mita-kiertotalous-on-ja-miksi-silla-on-merkitysta>

Euroopan unionin virallinen verkkosivusto. 2022. EU:n jätehuoltolaki. Viitattu 18.3.2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=LEGISUM%3Aev0010>

Euroopan unionin neuvosto. 2018. Jätehuolto ja kierrätys: neuvostolta uudet säännöt. Viitattu 18.3.2023. <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/05/22/waste-management-and-recycling-council-adopts-new-rules/>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Viitattu 2.5.2023. <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>

Honkala, P., Kortetjärvi-Nurmi, S., Rosenström, A. & Siira-Jokinen, S. 2014. Linkki: Työyhteisön viestintä. 190–191. 4–5. uud. painos. Helsinki. Edita. Viitattu 8.4.2023.

Kokkonen, H. 2020. "Kierrätyksen pitäisi olla helppoa!" Kotitalouksien jätteiden lajitteluun vaikuttavat tekijät. Alue Ja Ympäristö, 49(2), 110–129. Viitattu 24.3.2023. <https://aluejaymparisto.journal.fi/article/view/88321/58007>

L 714/2021. Jätelaki. Finlex. Viitattu 10.3.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646#a15.7.2021-714>

L 1029/2021. Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä. Finlex. Viitattu 3.5.2023. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211029#Pidm45843168505280>

Leino, A. 2010. Dialogin aika: Markkinoinnin & viestinnän digitaaliset mahdollisuudet. 136–138. Helsinki. Infor. Viitattu 7.4.2023.

Mustajoki, A. & Karppanen, V. 2020. Väärinymmärryksiä: Miten voisimme puhua ja kuunnella paremmin? 118, 128. Helsinki. Gaudeamus. Viitattu 7.4.2023.

Mustasaari. 2021. Kiertotalous on kirjattu Stormossenin uuteen osakassopimukseen. Viitattu 26.4.2023. <https://mustasaari.fi/2021/11/kiertotalous-on-kirjattu-stormossenin-uuteen-osakassopimukseen>

Nygård, H. Bertell, P. & Bertell, E. 2015. Energinen jätehuolto: 30 vuotta Stormossen = Energisk avfallshantering: Stormossen 30 år. 4. Koivulahti. Stormossen. Viitattu 6.3.2023.

Nygård, H. 2016. Kuopasta kiertotalouteen: Suomen yhdyskuntajätehuollon historia. 110, 162–164. Helsinki. Jätelaitosyhdistys ry. Viitattu 22.3.2023.

Pietiläinen, M. & Pirinen, E. 2022. Digitaalisen viestinnän suunnitelma. Viitattu 7.4.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/783318/Pietilainen_Pirinen.pdf?sequence=2

Pirtonen, H. 2023. Yhdyskuntajätteen kierrätysaste romahti – Suomi ei kulje mukana muun Euroopan kehityksessä. Viitattu 24.3.2023. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/yhdyskuntajätteen-kierratysaste-romahti-suomi-ei-kulje-mukana-muun-euroopan-kehityksessa/>

Puranen, E. 2022. Kotitalouksien sekajätteen koostumustutkimus Keski-Suomen alueella. Viitattu 22.3.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/749678/Puranen_Elina.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Stormossen. Ekopiste. Viitattu 6.3.2023. <https://www.stormossen.fi/kohde-tyyppi/ekopiste/>

Stormossen. 2021. Jätteet tutkittiin. Viitattu 24.3.2023. <https://www.stormossen.fi/jatteet-tutkittiin/>

Stormossen. Lajitteluohjeet. Viitattu 10.3.2023. <https://www.stormossen.fi/lajitteluohjeet/>

Stormossen. Toiminnan kuvaus. Viitattu 6.3.2023. <https://www.stormossen.fi/yri-tyskuvaus/>

Stormossen. Vuosikertomus 2021. Viitattu 6.3.2023. https://ar2021.stormossen.fi/annual_report/vuosikertomus-2021/

Stormossen. Ympäristö ja laatu. Viitattu 6.3.2023. <https://www.stormossen.fi/ymparisto-ja-laatu/>

Suokko, A. & Partanen, R. 2017. Energian aika: Avain talouskasvuun, hyvinvointiin ja ilmastonmuutokseen. 266. Helsinki. Werner Söderström Osakeyhtiö. Viitattu 22.3.2023.

Suomen ympäristökeskus. 2023. Kiihdytämme siirtymää kestäväan kierto- ja biotalouteen. Viitattu 22.3.2023. https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Kiertotalous

Tepa-Termipankki. Jäte. Viitattu 10.3.2023. <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/palvelutoiminnan%20j%C3%A4te>

Tieteen termipankki. 2023. Ympäristötieteet: kierrätysaste. Viitattu 3.4.2023. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Ymp%C3%A4rist%C3%B6tieteet:kierr%C3%A4tysaste>

Tilastokeskus. 2022. Yhdyskuntajätteen määrä pysyi edellisvuoden tasolla vuonna 2021 – yhä suurempi osa jätteistä hyödynnettiin energiana. Viitattu 24.3.2023. <https://www.stat.fi/julkaisu/cktwkksr43wo20b61h94063h3>

Vaasan seudun jätelautakunta. Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta. Viitattu 9.5.2023. <https://www.vaasanseudunjatelautakunta.fi/>

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä: Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. 23. Jyväskylä. PS-kustannus. Viitattu 7.4.2023.

Ympäristöministeriö. Jätelainsäädäntö. Viitattu 20.3.2023. <https://ym.fi/jatelainsaadanto>

Ympäristöministeriö. Jätelaki ja asetukset – mikä muuttui, miten toimin? Viitattu 18.3.2023. <https://ym.fi/jatteet/jatelaki>

Ympäristöministeriö. Jätesäädöspaketti. Viitattu 18.3.2023. <https://ym.fi/jatesaadospaketti>

Ympäristöministeriö. Jätteet. Viitattu 18.3.2023. <https://ym.fi/jatteet>

WWF Suomi. Ylikulutus. Viitattu 25.4.2023. <https://wwf.fi/uhat/ylikulutus/>

LIITTEET

LIITE 1 Tutkimuskysely suomeksi

STORMOSSEN

Digitaalisten viestintäkanavien asiakastutkimus 2023

Tervetuloa vastaamaan Stormossenin asiakaskyselyyn!

Kyselyn on laatinut Stormossenille opinnäytetyötään tekevä ympäristötekniikan opiskelija Oona Sarkaranta ja kysely toteutetaan osana opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on tutkia Stormossenin digitaalisten viestintäkanavien vaikutusta asiakkaiden laittelukäyttäytymiseen. Kyselystä saatuja tuloksia tullaan käyttämään Stormossenin digitaalisten viestintäkanavien kehittämisessä.

Kyselyyn vastataan anonyymisti ja vastauksesi käsitellään luottamuksellisesti, eikä sinua voida yhdistää antamiisi vastauksiin. Kyselyyn vastattuasi voit osallistua arvontaan erillisellä lomakkeella, jossa palkintona on kaksi Biorex elokuvalippua tarjoiluineen.

Olkaa hyvä ja vastatkaa seuraaviin kysymyksiin valitsemalla sopiva vaihtoehto tai kirjoittamalla vastauksenne sille varattuun tilaan.

* Pakollinen

1. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Muu

2. Ikä *

Alle 21 vuotta

21-30 vuotta

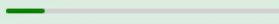
31-40 vuotta

41-50 vuotta

51-60 vuotta

Yli 60 vuotta

[Seuraava](#)

Sivu 1/7

* Pakollinen

Kotisivut

3. Oletko vieraillut Stormossenin kotisivuilla? *

- Kyllä
- Ei

4. Mikäli vierailit kotisivuilla etsien tietoa, kuinka helposti löysit etsimällesi tiedolle vastauksen? *

- En löytänyt vastausta
- Vastauksen löytäminen oli vaikeaa
- Vastaus löytyi helposti
- Löysin vastauksen chatin avulla
- En etsinyt tietoa

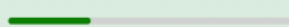
5. Onko Stormossenin kotisivujen Lajittelu-osiosta ollut apua jätteiden lajittelussasi? *

- Löysin vastauksen lajitteluun liittyvään kysymykseeni
- En löytänyt vastausta lajitteluun liittyvään kysymykseeni
- Sain apua lajitteluun chatin kautta
- En ole tarvinnut apua lajittelussa

Edellinen

Seuraava

Sivu 2/7

* Pakollinen

Mobiilisovellus

6. Onko sinulla Stormossenin mobiilisovellus? *

- Kyllä
- Ei
- Latasin Stormossenin mobiilisovelluksen kyselyn innoittamana

7. Mitä toivoisit mobiilisovelluksesta löytyvän, jotta se palvelisi sinua? (Voit valita useita vaihtoehtoja) *

- Stormossenin uutiset
- Lajitteluohjeet
- Hyötykäyttöasemien aukioloajat sekä poikkeusaukioloajat
- Ohjeet hyötykäyttöasemilla asiointiin
- Hyötykäyttöasemien paras aika asioida -ominaisuus
- Tärkeät ajankohtaiset asiat ja tapahtumat push-ilmoituksina

Edellinen

Seuraava

Sivu 3/7

* Pakollinen

Sosiaalinen media

8. Stormossen löytyy myös sosiaalisen median kanavista. Seuraatteko Stormossenia jossain näistä? (Voit valita useita vaihtoehtoja)

Mikäli et seuraa Stormossenia sosiaalisessa mediassa, voit jättää vastaamatta tähän kysymyksen ja siirtyä suoraan kysymykseen numero 11.

Facebook

Instagram

LinkedIn

TikTok

9. Mikäli olet etsinyt tietoa jostain Stormossenin sosiaalisen median kanavista, kuinka helposti löysit etsimällesi tiedolle vastauksen?

En löytänyt vastausta

Vastauksen löytäminen oli vaikeaa

Vastaus löytyi helposti

En etsinyt tietoa

10. Valitse itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto: Stormossenin sosiaalisen median sisältö on

Opettanut minulle jotain uutta lajitteluun liittyen

Saanut minut innostumaan lajittelusta

Saanut minut aloittamaan lajittelun

Parantanut lajitteluani

Ei ole vaikuttanut lajitteluuni

11. Mikäli et käytä edellä mainittuja Stormossenin viestinnän kanavia, missä toivoisit saavasi mieluiten tietoa? *

Utiskirje sähköpostiin

Stormossenin kotiinjaettu tiedotusmateriaali

Paikalliset sanomalehdet ja kaupunkilehdet

Edellinen

Seuraava

Sivu 4/7

* Pakollinen

Jätteiden lajittelu

12. Mikä on mielipiteesi jätteiden lajittelusta? (Voit valita useita vaihtoehtoja) *

- Lajittelu säästää luontoa ja rahaa
- Lajittelu on tärkeä ja vastuullinen teko
- Lajittelu on helppoa ja nopeaa
- Lajittelu on vaikeaa ja aikaa vievää
- En ole kiinnostunut lajittelusta

13. Mitä jätteitä lajittelet? (Voit valita useampia) *

- Biojäte
- Poltettava jäte
- Muovipakkaukset
- Paperi
- Kartonki
- Lasipakkaukset
- Metalli
- Poistotekstiili
- Vaarallinen jäte
- Puutarhajäte- ja risut
- Sähkö- ja elektroniikka
- Rakennusjäte

14. Onko olemassa esteitä, jotka vaikuttavat sinun jätteiden lajitteluusi? (Voit valita useampia) *

- Ei ole esteitä
- Ei ole riittävästi tietoa miksi täytyy lajitella
- Jätettä kertyy vain pieni määrä
- Epäselvyyksiä miten jätteet täytyy lajitella
- Jätteiden lajittelu on liian työlästä
- Kotitalouteni ei sisällä kaikkia lajitteluastioita (sisällä/pihalla)
- Kaikkia lajiteltuja jätteitä ei voi viedä samaan paikkaan
- Ekopisteet ovat liian kaukana tai hankalassa paikassa
- Ekopisteet ovat usein täynnä

15. Olisitko motivoituneempi jätteiden lajittelussa, mikäli viestinnän kanavissa kerrottaisiin mihin lajiteltu jäte päätyy taikka mitä haittoja prosessille on väärin lajitellusta jätteestä? *

- Kyllä
- Ei

Edellinen

Seuraava

Sivu 5/7

* Pakollinen

Stormossen mainos

16. Oletko törmännyt Stormossenin mainokseen selatessasi nettisivustoja? *

Kyllä

Ei

Edellinen

Seuraava

Sivu 6/7

Avoin palaute

17. Muuta palautetta tai kehitysehdotuksia Stormossenin kotisivuja, mobiilisovellusta tai sosiaalista mediaa koskien?

Kirjoita vastaus

Edellinen

Lähetä

Sivu 7/7

LIITE 2 Tutkimuskysely ruotsiksi

STORMOSSEN

Kundundersökning om digitala kommunikationskanaler 2023

Välkommen att svara på Stormossens kundundersökning!

Enkäten är gjord av Oona Sarkaranta, en miljöteknikstuderande som arbetar med sitt examensarbete för Stormossen. Enkäten är en del av examensarbetet som syftar till att undersöka hur Stormossens digitala kommunikationskanaler påverkar kundernas sorteringsbeteende. Resultaten av undersökningen kommer att användas för att utveckla Stormossens digitala kommunikationskanaler.

Dina svar är anonyma och behandlas konfidentiellt. Du kan inte kopplas till de svar du ger. När du har besvarat frågeformuläret kan du delta i en utlottning av två Biorex-biobiljetter med servering. Fyll i dina kontaktuppgifter i det separata formuläret för att delta i utlottningen.

Svara på följande frågor genom att välja rätt alternativ eller genom att skriva ditt svar i utrymmet.

* Pakollinen

1. Kön *

Kvinna

Man

Annat

2. Ålder *

Under 21 år

21-30 år

31-40 år

41-50 år

51-60 år

Över 60 år

Seuraava

Sivu 1/7

* Pakollinen

Hemsida

3. Har du besökt Stormossens webbplats? *

- Ja
- Nej

4. Om du besökte webbplatsen för att söka information, hur lätt hittade du svaret på informationen du sökte? *

- Jag hittade inte svaret
- Det var svårt att hitta svaret
- Det var lätt att hitta svaret
- Jag fick informationen via chatten
- Jag har inte sökt efter information

5. Har avsnittet Sortering på Stormossens webbplats hjälpt dig att sortera ditt avfall? *

- Jag hittade svar på min fråga om sortering
- Jag fick inget svar på min fråga om sorteringen
- Jag fick hjälp med att sortera i chatten
- Jag har inte behövt hjälp med sortering

Edellinen

Seuraava

Sivu 2/7

* Pakollinen

Mobilapplikation

6. Har du Stormossens mobilapplikation? *

- Ja
- Nej
- Jag blev inspirerad av undersökningen och laddade ner Stormossens mobilapp

7. Vilka tjänster skulle du vilja hitta i mobilapplikationen? (Du kan välja flera alternativ) *

- Stormossens nyheter
- Sorteringsguide
- Återvinningsstationers öppethållningstider och avvikande öppethållningstider
- Återvinningsstationer instruktioner
- Funktion för bästa besökstiden på återvinningsstationen
- Push-meddelanden för viktiga aktuella ärenden eller evenemang

Edellinen

Seuraava

Sivu 3/7

* Pakollinen

Sociale media

8. Stormossen finns även på sociala mediekkanaler. Följer du Stormossen i någon av dessa? (Du kan välja flera alternativ)

Om du inte följer Stormossen på sociala medier kan du hoppa över den här frågan och gå direkt till fråga 11.

Facebook

Instagram

LinkedIn

TikTok

9. Om du har sökt information på någon av Stormossens socialamediekkanaler, hur lätt var det att hitta svaret på den information du sökte?

Jag hittade inte svaret

Det var svårt att hitta svaret

Det var lätt att hitta svaret

Jag har inte sökt efter information

10. Välj det alternativ som bäst beskriver din situation: Stormossens sociala medier innehåll har

Lärt mig något nytt om sortering

Inspirerat mig att sortera

Fått mig att börja sortera

Fått mig att förbättra min sortering

Inte påverkat min sortering

11. Om du inte använder någon av Stormossens ovan nämnda kommunikationskanaler, hur vill du helst få information? *

Nyhetsbrev via e-post

Stormossens informationsmaterial som skickas hem

Lokaltidning och dagstidning

Edellinen **Seuraava**

Sivu 4/7

* Pakollinen

Sortering av avfall

12. Vad är din åsikt om avfallssortering? (Du kan välja flera alternativ) *

- Sortering sparar natur och pengar
- Sortering är en viktig och ansvarsfull handling
- Sorteringen är enkel och snabb
- Sortering är svårt och tidskrävande
- Jag är inte intresserad av att sortera

13. Vilka avfallstyper sorterar du? (Du kan välja flera alternativ) *

- Bioavfall
- Brännbart avfall
- Plastförpackningar
- Papper
- Kartongförpackningar
- Glasförpackningar
- Metall
- Avlagda textilier
- Farligt avfall
- Trädgårdsavfall
- El- och elektronikavfall
- Byggavfall

14. Finns det några hinder som påverkar din sortering av avfall? (Du kan välja flera alternativ) *

- Det finns inga hinder
- Det finns inte tillräckligt med information om varför jag ska sortera
- Jag producerar så liten mängd avfall
- Oklart hur avfall ska sorteras
- Avfallssortering är för besvärligt
- Hushållet har inte alla sorteringskärl (inne eller utomhus)
- Det sorterade avfallet kan inte föras till samma plats
- Ekopunkterna är för långt borta eller på en besvärlig plats
- Ekopunkterna är ofta fulla

15. Skulle du vara mer motiverad att sortera avfall om kommunikationskanalerna berättade var det sorterade avfallet hamnar eller vilka nackdelar ett felaktigt sorterat avfall har för processen? *

- Ja
- Nej

Edellinen

Seuraava

Sivu 5/7

* Pakollinen

Stormossen annons

16. Har du stött på Stormossens annonser då du surfer på internet? *

Ja

Nej

Edellinen

Seuraava

Sivu 6/7

Öppen feedback

17. Öppen feedback eller utvecklingsförslag gällande Stormossens hemsida, mobilapplikation eller sociala medier?

Kirjoita vastaus

Edellinen

Lähetä

Sivu 7/7

LIITE 3 Arvontalomake suomeksi

STORMOSSEN

Arvontaan osallistuminen

Osallistuaksesi Biorexin elokuvalippujen sekä tarjoilujen arvontaan täytähän alla olevat yhteystiedot.

* Pakollinen

1. Nimi *

Kirjoita vastaus

2. Puhelinnumero *

Kirjoita vastaus

3. Sähköposti

Kirjoita vastaus

Lähetä

LIITE 4 Arvontalomake ruotsiksi

STORMOSSEN

Deltagande i utlottningen

För att delta i utlottningen av Biorex biobiljetter och servering, vänligen fyll i kontaktuppgifterna nedan.

* Pakollinen

1. Namn *

Kirjoita vastaus

2. Telefonnummer *

Kirjoita vastaus

3. E-post

Kirjoita vastaus

Lähetä

LIITE 5 Facebook-julkaisu

Stormossen
14. helmikuu · 🌐

Påverkar Stormossens somekanaler din sortering? Det undersöker miljöteknikstuderande Oona Sarkaranta i sitt examensarbete. Hjälp henne genom att svara på en enkät:
<https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx...>
Som tack kan du vinna biobiljetter för två med tillhörande snacks. 🍷 🍷

.

.

Vaikuttavatko Stormossenin somekanavat lajitteluusi? Sitä ympäristöteknologian opiskelija Oona Sarkaranta tutkii opinnäytetyössään. Auta häntä vastaamalla kyselyyn:
<https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx...>
Voit samalla voittaa kaksi elokuvalippua leffaherkuineen. 🍷 🍷

Heippa! Autathan minua opinnäytetyössäni ja käyt vastaamassa kyselyyn. Kiitos!

Hej! Hjälp mig med mitt slutarbete och svara på enkäten. Tack!